

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 26.2.2025
COM(2025) 79 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

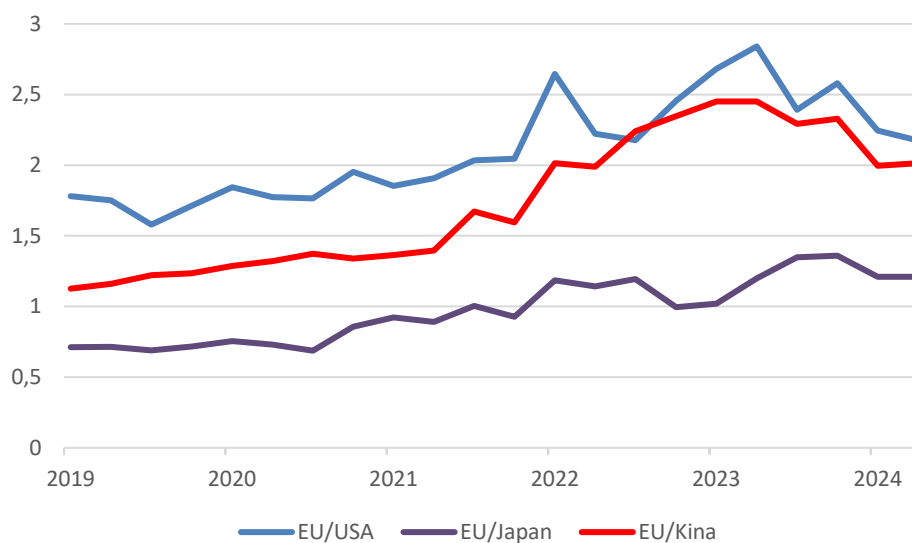
Handlingsplan för överkomliga energipriser

**Tillvarata det verkliga värdet av energiunionen för att trygga överkomlig, effektiv och
ren energi för alla i EU**

1. INLEDNING

Vår energimarknad understöder vår ekonomi, stöder vårt samhälle och knyter samman våra samhällen. Tillsammans har vi byggt motståndskraftiga nät, frikopplat den ekonomiska tillväxten från växthusgasutsläppen, minskat vårt beroende och visat ledarskap i den globala energiomställningen. EU tog sig igenom den senaste energikrisen tack vare den snabba utbyggnaden av ren energi, diversifieringen av energiförsörjningen, tillgången till sammanlänkningar av energinät som är avgörande för EU:s säkerhet och den solidaritet som medlemsstaterna visar varandra.

Det finns dock ett **tydligt och brådskande behov av att stärka vår energiunion**. Höga energikostnader skadar våra **invånare**: energifattigdomen drabbar mer än 46 miljoner européer och får oproportionerliga konsekvenser för sårbara grupper¹. För **industrin** har slutkundspriserna på el nästan fördubblats: för en medelstor industrikonsument fortsatte priserna under 2023 att ligga 97 % över genomsnittet för perioden 2014–2020². **Energiprisgapet** mellan EU och våra främsta konkurrenter ökar³. Därmed finns en risk att nya investeringar hellre görs i länder utanför Europa och att befintliga industrier flyttar. Detta kan leda till en tillbakagång för kritiska industrier som bygger EU:s ekonomi och motståndskraft och skapar arbetstillfällen av hög kvalitet⁴. Det rådande läget undergräver EU:s **globala ställning** och internationella **konkurrenskraft**⁵.

Figur 1. Förhållandet mellan industriella slutkundspriser på globala marknader (Europeiska kommissionens uppskattningar) (Ett förhållande på mer än 1 innebär att priserna i EU är högre än priserna i motsvarande land utanför EU)

¹ Eurostats databas (*onlinedatakod: ilc_mdex01*).

² *Study on energy prices and costs – Evaluating impacts on households and industry – 2024 edition*, Trinomics, 2025.

³ Se figur 1. Slutkundspriserna på el för EU:s industri var under andra kvartalet 2024 2,2 gånger högre än i Förenta staterna, dubbelt så höga som i Kina och 1,2 gånger högre än i Japan (historiskt sett lägre).

⁴ EU:s sektor för förnybar energi sysselsatte omkring 1,8 miljoner människor 2023. *Renewable energy and jobs: Annual review 2024*, Irena i samarbete med ILO, 2024.

⁵ *The future of European competitiveness, del B*, figur 2, Mario Draghi, september 2024. Skillnaderna i slutkundspriser på el ökade inom EU från mindre än 100 euro/MWh (Portugal, Finland, Sverige) till över 250 euro/MWh (Cypern, Ungern, Nederländerna).

Därför lanserar kommissionen ett ambitiöst program för att stödja våra invånare, företag och industrier genom att driva på tillväxt och investeringar och främja insatser för att fasa ut fossila bränslen.

Konkurrenskraftskompassen för EU⁶ kommer att vara vägledande för arbetet de kommande fem åren för att blåsa nytt liv i EU:s ekonomi. **Given för en ren industri, vår tillväxt- och välfärdsstrategi för både klimat och konkurrenskraft**, är en central del av detta arbete. För att stödja given för en ren industri kommer **handlingsplanen för överkomliga energipriser** att var inriktad på att minska energikostnaderna för invånare, företag, industrier och samhällen i hela EU, med hänsyn till alla människors behov, inklusive sårbara grupper.

I denna handlingsplan presenteras åtgärder för att **sänka energikostnaderna på kort sikt** och samtidigt **påskynda genomförandet av välbehövliga kostnadsbesparande strukturreformer** och **stärka våra energisystem för att mildra framtida prischocker**. Med fullt engagemang från medlemsstaterna och alla berörda parter kommer dessa **åtta åtgärder** för överkomliga energipriser att minska energikostnaderna och hjälpa till att bygga upp en verklig **energiunion** som skapar konkurrenskraft, säkerhet, minskade koldioxidutsläpp och en rättvis omställning, och som ser till att fördelarna med billigare energi kommer slutanvändarna till del.

2. VAD DRIVER UPP ENERGIKOSTNADERNA I EU?

Energi­kostnaderna bestäms av en **kombination av faktorer**: energiförsörjningskostnader kopplade till den totala konsumtionsnivån, nätkostnader, samt punktskatter och skatter. Energiförsörjningskostnaderna beror i sin tur på grossistpriserna, som påverkas av olika faktorer såsom utbud och efterfrågan, energimix, sammanlänkningskostnader, konkurrens, väder och geopolitiska förhållanden samt konkurrensen mellan distributörer av el. Dessa faktorer förklarar de **strukturella utmaningarna** i EU:s energisystem.

För det första leder Europas beroende av **importerade fossila bränslen** till volatila energipriser och högre leveranskostnader. Det gör också EU mer sårbart för yttre påtryckningar och osäkerhet på världsmarknaden. Även om efterfrågan på naturgas sjönk med 18 % mellan augusti 2022 och maj 2024⁷ är EU fortfarande sårbart för globala prissvängningar på fossila bränslen, eftersom 90 % av efterfrågan på gas tillgodoses av import⁸. Konsekvenserna av ett alltför stort importberoende blev uppenbara under den senaste energikrisen. Rysslands användning av sin gasexport som vapen ledde till osäkerhet kring försörjningen och kraftiga prisökningar. År 2022 uppgick **EU:s kostnader för import av fossila bränslen till 604 miljarder euro**, efter en historisk bottennotering på 163 miljarder euro 2020⁹. Eftersom en betydande andel (28,9 %) av EU:s genomsnittliga elproduktionsmix fortfarande baseras på fossila bränslen¹⁰, och transportererna till stor del drivs med

⁶ [Konkurrenskraftskompass för EU](#) (COM(2025) 30 final).

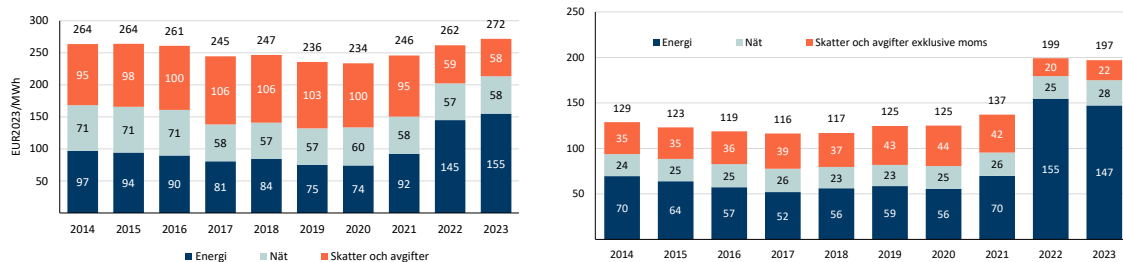
⁷ [Impact Assessment Report for Europe's 2040 climate target](#) (SWD(2024) 63 final, bilaga 8 [del 3/5], avsnitt 1.2.3).

⁸ [Eurostats naturgasstatistik](#). Europa importerade 273 miljarder kubikmeter 2024, jämfört med 334 miljarder kubikmeter 2022.

⁹ [Rapport om energipriser och energikostnader i Europa](#) (COM(2024) 136 final), Europeiska kommissionen, mars 2024.

¹⁰ [European Electricity Review 2025](#), Ember, januari 2025.

olja, oljeprodukter, har importkostnaderna för fossila bränslen en **betydande inverkan på konsumenternas energikostnader** (se figur 2).

Figur 2. EU:s elkostnader för hushåll (DD-intervall, vänster) och industri (ID-intervall, höger) i 2023 års reala priser¹¹.

För det andra påverkar **ineffektiviteten och bristen på fullständig integrering i elsystemet** även energikostnaderna. Europa har det mest integrerade nätet i världen, men mer behöver göras när det gäller **sammanlänkningar, nätinfrastruktur, integrering av energisystem och systemflexibilitet** för att främja integreringen av billigare och renare energikällor. **Långdragna tillståndsförfaranden** för ren energi och nätprojekt bromsar också utvecklingen. Enligt nuvarande beräkningar kommer omkring hälften av EU:s gränsöverskridande behov av ny elkapacitet 2030 inte att tillgodoses¹², vilket hämmar den fullständiga integrationen av vår energimarknad.

Slutligen driver de **ökade systemkostnaderna**, som täcks av nätavgifter, skatter och avgifter, upp elpriserna ytterligare och utgör en betydande del av elkostnaderna. Dessa kan komma att öka ytterligare, eftersom våra nät är i behov av betydande investeringar de kommande åren.

3. BYGGA EN VERKLIG ENERGIUNION FÖR ATT LEVERERA MER ENERGI TILL ÖVERKOMMLIGA PRISER

EU:s energipolitik vid ett vägskäl

Energi är en av unionens byggstenar och drivkrafter. Även om vi har byggt upp en starkt sammanlänkad energimarknad har vi ännu inte någon **verklig energiunion**. EU befinner sig vid en kritisk vändpunkt. De **utmaningar som vi står inför är tydliga och brådskande**. Europas energikostnader är fortfarande jämförelsevis höga, vilket **innebär en verklig risk för avindustrialisering** och ett allvarligt hot mot vår ekonomi.

Kostnaden för att vara passiv är högre än kostnaden för att agera. Att köra fast på vägen mot en utfasning av fossila bränslen innebär en börda för våra ekonomier och vår industriella kapacitet. 2023 kostade exempelvis enbart minskningen av förnybar energi i Tyskland över 3 miljarder euro, och konsumenter och företag gick miste om fördelarna med att producera denna billiga energi. I takt med att elsystemet blir alltmer komplext blir även kostnaderna det: kostnaderna för att hantera överbelastning av nätet, främst till följd av omdirigering, nådde en topp på 5,2 miljarder euro 2022¹³ och skulle kunna öka till 26 miljarder euro fram till 2030¹⁴.

¹¹ Eurostat, [nrg_pc_204_c](#) och [nrg_pc_205_c](#) den 17 februari 2025.

¹² [Electricity Infrastructure Monitoring Report 2024](#), Acer, december 2024.

¹³ Nätavgifterna kan successivt öka kraftigt med 60 % fram till 2050 jämfört med 2022. [Transmission capacities for cross-zonal trade of electricity and congestion management](#), Acer, juli 2024.

¹⁴ [Redispatch and Congestion Management](#), gemensamma forskningscentrumet, maj 2024.

Det effektivaste sättet att hantera dessa kostnader är genom att företa gemensamma och strategiska europeiska investeringar och samtidigt säkerställa teknikneutralitet.

Kostnaderna för att inte slutföra omställningen förvärras av **kostnaderna för att inte fullt ut utnyttja vår inre marknad** och dess potential att sänka priserna. Sydösteuropa upplevde under kvällstimmarna förra sommaren till exempel pristoppar på i genomsnitt över 250 euro/MWh, bland annat på grund av bristen på gränsöverskridande kapacitet och otillräcklig flexibilitet. Dessa kunde ha mildrats av ett mer sammanlänkat energisystem.

En stark energiunion driver given för en ren industri

Om utmaningarna är tydliga så gäller detsamma för vår energiunion som ska ta itu med dem. Energikrisen visade att **vi måste fortsätta att stärka vår infrastruktur och fördjupa integrationen av EU:s energimarknader.**

Vi har redan tagit viktiga steg framåt. Med planen REPowerEU har vi gjort vårt energisystem mer motståndskraftigt genom att öka energieffektiviteten, införa ren produktion och diversifiera vår försörjning. Framstegen har varit uppenbara. Nyinstallationer av vind- och solkraftskapacitet nådde rekordnivåer på 78 GW 2024 och försäljningen av värmepumpar nådde 3 miljoner enheter både 2022 och 2023. Under 2024 nådde andelen förnybara energikällor i EU:s elproduktion sin högsta nivå någonsin med 48 %, en ökning från 45 % 2023 och 41 % 2022. **Våra ansträngningar har gett resultat:** sedan våren 2023 har gaspriserna sjunkit avsevärt. Under de kommande veckorna kommer kommissionen också att ytterligare driva på för ett fullständigt genomförande av REPowerEU för att helt stoppa importen av rysk energi. För att åstadkomma varaktiga långsiktiga lösningar får vi dock inte ta ett steg tillbaka utan fortsätta att gå framåt. Vi måste till slut skapa en verklig energiunion genom **tre viktiga möjliggörande faktorer.**

För det första behöver vi **en helt integrerad energimarknad** som stöds av ett **sammanlänkat och digitaliserat nät** och ett sammanhållet **reglerings- och styrningssystem**. Den inre energimarknaden och integreringen av de europeiska elmarknaderna gynnar redan konsumenterna med omkring 34 miljarder euro per år¹⁵. **Ytterligare integration skulle kunna öka dessa fördelar till upp till 40–43 miljarder euro per år** fram till 2030¹⁶. Vi kommer att behöva omfattande nätuppggraderingar, och dessa bör göras på det mest kostnadseffektiva sättet: ökad användning av nätförstärkande teknik och flexibel användning av systemet skulle kunna spara upp till 35 % av kostnaderna för utbyggnad av konventionella nät. Regionalt samarbete i Europa, som bygger på bättre sammanlänkning och närmare samordning¹⁷, kan minska behovet av flexibilitetsinvesteringar med upp till 20 %¹⁸.

För det andra behöver vi ett **koldioxidsnålt energisystem**. För detta behövs betydligt mer **ren energi och elektrifiering** med **energieffektivitet** i centrum. Världen rör sig snabbare än någonsin mot ren energi. Förra året uppgick de globala satsningarna på ren energi till rekordhöga 1,9 biljoner euro. För varje euro som investeras i fossila bränslen investeras två euro i förnybar energi. Vi kommer att fasa ut fossila bränslen, eftersom utfasning inte bara ger

¹⁵ [ACER's final assessment of the EU wholesale electricity market design](#), Acer, april 2022.

¹⁶ [Integrating the EU energy market to foster growth and resilience](#), IMF, januari 2025. [Realising the benefits of European market integration](#), Baker m.fl., 2018. [Benefits of an integrated European energy market](#), Booz m.fl., 2013.

¹⁷ [Redispatch and Congestion Management](#), gemensamma forskningscentrumet, maj 2024.

¹⁸ [Power system flexibility in the Penta region](#), Trinomics och Artelys, mars 2023.

ren energi utan även leder till arbetstillfällen av hög kvalitet, tillväxt och energitrygghet. Dessutom skulle en minskad andel fossila bränslen i det europeiska energisystemet ytterligare skydda konsumenterna från marknadsvolatilitet.

För det tredje behöver vi en **mer transparent och konkurrenskraftig välfungerande gasmarknad**, eftersom naturgas fortfarande utgör en del av Europas energianvändning. Vi behöver också fortsätta diversifieringen och insatserna för att minska efterfrågan. EU är fortfarande sårbart för volatila internationella gasprisrörelser. Vi måste se till att gashandeln bedrivs på rättvisa villkor, och vi måste utnyttja vår kollektiva styrka. Till exempel har mekanismen för aggregering av efterfrågan matchat 42 miljarder kubikmeter sedan 2023, vilket motsvarar 13 % av EU:s gasförbrukning under den perioden.

Kort sagt är det **bara genom att påskynda investeringarna** i ren energi och infrastruktur, säkerställa en snabbare elektrifiering, öka energieffektiviteten och skapa insyn och rättvisa på gasmarknaderna som vi **kan få överkomliga energipriser**. Det är därför **Europa behöver denna handlingsplan**: för att agera snabbt och beslutsamt för att sänka energikostnaderna på kort sikt, framtidssäkra energisystemet, locka till sig investeringar och säkerställa resultat. I detta avseende kan ett förenklat regelverk och en minskad administrativ börda hjälpa företagen genom att synliggöra och förenkla användningen av ren teknik. Här måste europeiska ledare på högsta politiska nivå vidta samordnade åtgärder och insatser för att genomföra denna omdanande handlingsplan.

Utan energiomställningen skulle EU:s kostnader för import av fossila bränslen 2025 vara 45 miljarder euro högre än 2019, vilket motsvarar uppskattningsvis 0,25 % av EU:s BNP.

Genom att genomföra denna handlingsplan kommer **EU snabbare att kunna ta del av fördelarna med omställningen till ren energi. Detta kommer att successivt minska EU:s kostnader för import av fossila bränslen. Det innebär besparingar på 130 miljarder euro per år till 2030, vilket motsvarar uppskattningsvis 0,65 % av BNP 2030¹⁹. Sådana besparingar till följd av minskad användning av fossila bränslen kan grovt delas in i tre kategorier: i) ökad elektrifiering och energieffektivitet, som i sin tur minskar den totala efterfrågan på fossila bränslen (25 %), ii) ersättning av den kvarvarande efterfrågan på fossila bränslen i elproduktionen med ren energi (50 %), i kombination med iii) tillräcklig nätkapacitet, smart nätinфраstruktur och flexibla energisystem (25 %). Besparingarna i EU:s kostnader för import av fossila bränslen kommer att öka till 260 miljarder euro per år fram till 2040²⁰.**

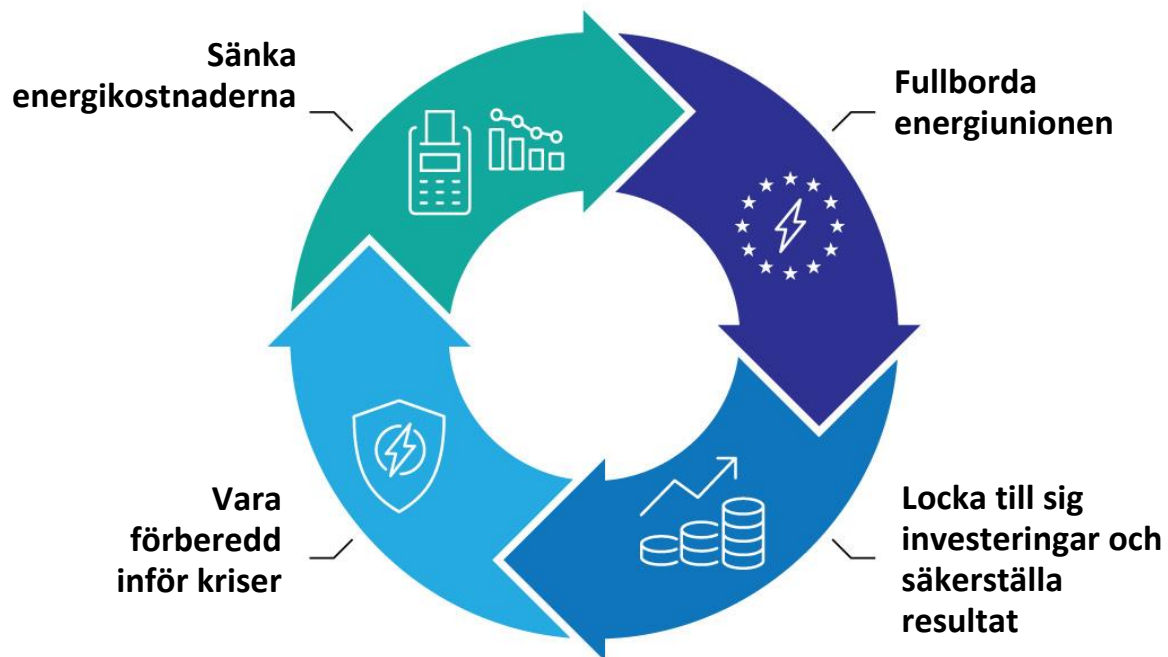
4. EN HANDLINGSPLAN FÖR ÖVERKOMLIGA ENERGIPRISER FÖR ALLA I EU

I denna handlingsplan föreslås att Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, medlemsstaterna och industrin vidtar **omedelbara samordnade åtgärder** för att i) sänka energikostnaderna för alla, ii) fullborda energiunionen, iii) locka till sig investeringar, och iv) vara förberedda inför potentiella energikriser. De flesta åtgärder kommer att **genomföras**

¹⁹ Besparingar 2025 jämfört med importvolymerna 2019, med uppskattningar baserade på antaganden om 2024 års spotpriser för fossila bränslen. Med ett antagande om 2022 års (högre) priser skulle de årliga besparingarna öka från 140 miljarder euro 2025 (cirka 0,75 % av BNP) till 340 miljarder euro 2030 (1,75 % av beräknad BNP) och upp till 600 miljarder euro 2040 (2,7 % av beräknad BNP).

²⁰ 1,2 % av EU:s beräknade BNP. Besparingarna för 2040 beräknas utifrån antagandet att växthusgasutsläppen minskar med 90 % fram till 2040.

under 2025, med fokus på åtgärder som innebär **omedelbara lättnader för energikonsumenterna**.

Figur 3. De fyra pelarna i handlingsplanen för överkomliga energipriser

Pelare I: Sänka energikostnaderna

Lägre energikostnader kräver att man tar itu med **tre kostnadskomponenter: nätverks- och systemkostnader, skatter och leveranskostnader**. Eftersom naturgas utgör en betydande del av elmixen kommer även välfungerande gasmarknader med marknadsbaserade priser att bidra till att sänka både gas- och elkostnaderna. Dessutom kommer energieffektivitet och energibesparingar att göra att konsumenterna behöver köpa mindre el.

Åtgärd 1: Göra elräkningarna mer överkomliga

Medlemsländerna kan redan i dag sänka elräkningarna. Detta kräver omedelbara åtgärder och högre ambitioner, särskilt när det gäller nätavgifter och skatter.

a) Nätavgifter

Nätavgifter finansierar den fysiska uppgraderingen av näten och driften av systemet. Det krävs betydande kapital för att investera i modernisering och utbyggnad av elnätet. Detta är avgörande för att möjliggöra utbyggnaden av förnybara energikällor, elektrifiering och ny efterfrågan från industrin och näringslivet. Samtidigt ökar **kostnaderna för driften av elkraftsystemet**²¹. Nätavgifter som ger incitament att effektivisera systemet och använda

²¹ Mellan 2020 och 2022 nästan fördubblades omdirigeringskostnaderna till 4,2 miljarder euro, motköpen fördubblades till 0,8 miljarder euro och andra kostnader minskade till 0,2 miljarder euro. Kostnaderna för att hantera överbelastning påverkas av systemdriftens effektivitet och kostnaderna för elförsörjningen, som var

billigare ren el skulle snabbt kunna minska kostnaderna för driften av hela systemet, till exempel genom att minska behovet av omdirigering och kostnaderna, minska efterfrågetoppar och därmed behovet av nätinvesteringar och, i slutändan, minska nätavgiftskomponenten i energiräkningen, jämfört med om inga åtgärder vidtas.

Med tanke på de omfattande investeringar som krävs kan man genom att sprida dessa investeringar över tid dessutom bidra till att säkerställa att kostnaderna förblir begränsade för konsumenterna. Detta är särskilt relevant när det är ovisst hur mycket efterfrågan på el kommer att öka i framtiden till följd av elektrifieringen. Att lägga över hela kostnaden för dessa investeringar på nuvarande användare kan innebära en orimlig börda för tidiga användare och bromsa elektrifieringen²².

Vad	Effektivare nätavgifter för att minska kostnaderna för energisystemet
Hur	<p>Kommissionen kommer att göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lägga fram en modell för tariffmetoder för nätavgifter för att uppmuntra till flexibilitet och investeringar i elektrifiering, samtidigt som man bibehåller incitamenten för att investera i nätet och säkerställer lika villkor. På så sätt kommer nätanvändarna att kunna anpassa sin energianvändning eller förflytta den till tider och platser där de får tillgång till de billigaste energikällorna och det är mest kostnadseffektivt för hela systemet. - Vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag för att göra det rättsligt bindande. - Lägga fram en vägledning för att förklara hur medlemsstaterna, i vissa relevanta fall, skulle kunna använda sin offentliga budget för att sänka nätavgifterna för att täcka ytterligare kostnader till följd av åtgärder för att påskynda utfasningen av fossila bränslen och marknadsintegrationen, till exempel sammanlänkningar, större nätuppggraderingar eller infrastruktur för havsbaserad nätanslutning, i enlighet med reglerna för statligt stöd och konkurrenslagstiftningen. Till exempel kan statsbudgeten på så sätt användas för att möjliggöra snabbare avskrivning för nätinvesteringar samtidigt som man undviker pristoppar för konsumenterna. - Lägga fram en vägledning om förutseende investeringar i elnät och samtidigt säkerställa överkomliga priser för konsumenterna för att ytterligare stödja systemansvariga, tillsynsmyndigheter och medlemsstater.
När	Andra kvartalet 2025
Inverkan	Flexibiliteten kommer att minska efterfrågetopparna, sänka kostnaderna för energisystemet och minska de totala behoven av nya nätinvesteringar . Genom att undvika en okontrollerad ökning av nätförvaltningskostnaderna som annars skulle uppgå till 26 miljarder euro 2030 kommer åtgärden att sänka de nätavgifter som konsumenterna betalar som en del av elräkningen.

särskilt höga 2022 till följd av energikrisen. *Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system*, Acer, december 2024.

²² Sådana åtgärder, som tillämpas på naturliga eller lagstadgade monopol, utgör sannolikt inte statligt stöd och kan anpassas till principerna om kostnadsbaserade nättariffer. Se punkterna 188 och 211 i kommissionens tillkännagivande om begreppet statligt stöd samt punkterna 373–375 i riktlinjerna för statligt stöd till klimat, miljöskydd och energi. När det gäller det tyska stamnätet för vätgas ansåg kommissionen att åtgärden var förenlig med reglerna för statligt stöd (kommissionens beslut C(2024) 4366 final i ärende SA.113565).

b) Skatter och avgifter

Höga elskatter leder till högre elräkningar och den nuvarande beskattningsstrukturen fungerar inte avskräckande på användningen av fossila bränslen framför elektricitet, vilket bromsar elektrifieringen och efterfrågan på billig inhemsk el. Två huvudsakliga skatter tas ut på el: Moms och energiskatt – kompletterat med andra nationella skatter. Energiskattedirektivet²³ föreskriver en minimiskatt (punktskatt) på el och ger medlemsstaterna möjlighet att när det är juridiskt möjligt sänka skattesatsen till noll för energiintensiva industrier och hushåll och för alla industrier när det gäller el från förnybara energikällor.

Sänkt skatt visade sig vara mycket effektivt för att hålla nere energikostnaderna under energikrisen, när medlemsstaterna genomförde moms- och energiskattesänkningar och inkomstöverföringar till sårbara grupper²⁴. I Frankrike sänktes till exempel elkonsumentsskatten från 22,5 euro/MWh till 0,6 euro/MWh²⁵. Sådant stöd bör vara särskilt inriktat för att effektivt uppnå målet och samtidigt minimera de finanspolitiska kostnaderna²⁶.

Vad	Lägre elbeskattning och borttagande av icke-energirelaterade kostnadskomponenter från fakturorna
Hur	Rådet bör slutföra den översyn av energiskattedirektivet som föreslogs 2021 och som syftar till att i) anpassa beskattningen av energiprodukter till EU:s energi- och klimatpolitik, ii) främja ren teknik, och iii) slopa föråldrade undantag och reducerade skattesatser som för närvarande uppmuntrar till användning av fossila bränslen. Kommissionen står redo att fortsätta att stödja antagandet. Kommissionen påminner om att medlemsstaterna får i) sänka de nationella skatterna och avgifterna i elräkningen i riktning mot de lägsta punktskattesatser som föreskrivs i energiskattedirektivet på 0,5 euro/MWh för företag ²⁷ , ii) tillämpa den reducerade mervärdesskattesats på minst 5 % som medges enligt momsdirektivet och dess ändringsdirektiv ²⁸ , iii) ta bort avgifter som inte är energirelaterade ²⁹ , och iv) flytta avgifter som finansierar energipolitiken till den allmänna budgeten ³⁰ .

²³ [Rådets direktiv 2003/96/EG om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet.](#)

²⁴ [Rapport om tillståndet i energiunionen, EU guidance on energy poverty](#) och [Commission Staff Working document Accompanying the 2023 Recommendation on energy poverty](#), Europeiska kommissionen (2023). [National fiscal policy responses to the energy crisis](#), Bruegel, juni 2023.

²⁵ [Recommendations for future-proof electricity market design in light of the 2021-23 energy crisis](#), Pollitt m.fl., 2024.

²⁶ I kommissionens meddelande [Finanspolitisk vägledning för 2024](#) (COM(2023) 141 final) rekommenderas medlemsstaterna att göra sina åtgärder betydligt mer riktade än tidigare. De rekommenderas att undvika generella stödåtgärder och bara skydda dem som behöver det, dvs. sårbara hushåll och företag.

²⁷ I [energiskattedirektivet 2003/96/EG](#) fastställs minimiskattesatser som medlemsstaterna måste tillämpa på energiprodukter, inklusive el.

²⁸ I [EU:s momsdirektiv 2006/112/EG](#) fastställs en lägsta normalskattesats för mervärdesskatt på 15 % som gäller för el, naturgas och fjärrvärme och som möjliggör en reducerad mervärdesskattesats på minst 5 %. I [rådets direktiv \(EU\) 2022/542](#) bekräftas en reducerad mervärdesskattesats på 5 % för el. Tillämpningen av de reducerade skattesatserna beslutas av medlemsstaterna. De flesta företag kan dra av den mervärdesskatt som de betalar på el, förutsatt att elen används för skattepliktig verksamhet.

²⁹ Som ingår i fakturan eller i nätavgifterna.

³⁰ Detta gäller särskilt avgifter inom ramen för stödprogram för förnybar energi. Andra energiavgifter (t.ex. för kärnkraftsavveckling) införs också ibland. Vissa medlemsstater kan välja att behålla vissa energipolitiska kostnader i elräkningen om statsbudgeten är mycket ansträngd och för att minimera risken för betydande nationella politiska förändringar. Kostnader för åtgärder för att trygga energiförsörjningen kan inte föras över till budgeten, eftersom detta skulle kunna leda till att incitamenten för efterfrågeflexibilitet försvinner och till att de totala systemkostnaderna ökar.

	I enlighet med energiskattedirektivet, som gör det möjligt att sänka skatterna till noll för energi som förbrukas av hushåll och energiintensiva industrier , kommer kommissionen att utfärda en rekommendation till medlemsstaterna om hur man använder sådan flexibilitet och säkerställer att el beskattas lägre än andra energikällor inom alla sektorer och samtidigt strävar efter att uppnå våra långsiktiga mål om minskade koldioxidutsläpp.
När	När det reviderade energiskattedirektivet har antagits. Ytterligare rekommendationer från kommissionen under fjärde kvartalet 2025.
Inverkan	Omedelbart lägre energiräkningar, med förutsättningar att åtminstone halvera skattekomponenten (i euro/MWh), med utgångspunkt i erfarenheterna av skattenedsättningarna 2022–2023 (se figur 2). Elektrifieringen påskyndas genom skatteincitament och beroendet av fossila bränslen minskar.

c) Lägre elförsörjningskostnader genom ökad konkurrens mellan distributörer av el

För närvarande har 73 % av EU:s hushåll och en betydande andel av de små och medelstora företagen fasta elavtal³¹. Många skulle kunna sänka sina elräkningar genom att byta till en mer konkurrenskraftig leverantör eller förflytta sin förbrukning till tider med lägre priser, men möter fortfarande marknadshinder. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt sårbara konsumenter. När man vidtar åtgärder för att säkerställa överkomliga priser bör man ta hänsyn till låginkomsthushållens särskilda behov. Man bör till exempel överväga flexibla faktureringsalternativ som förhindrar att ekonomiskt missgynnade grupper kopplas bort från elnätet. Energigemenskaper måste också stärkas så att lokalsamhällen, invånare och företag kan gå samman och investera i projekt för ren energi på lokal nivå. På så sätt kan de producera, sälja och förbruka sin förnybara energi. Det är viktigt att EU fortsätter att tillhandahålla tillräckligt med särskild finansiering för att kunna fullborda energiunionen.

Vad	Möjlighet för konsumenter att byta till billigare energileverantörer och ta del av överkomlig förnybar energi, samtidigt som energifattigdomen bekämpas
Hur	Kommissionen kommer att föreslå ett paket för alla invånares tillgång till energi för att göra allmänheten mer delaktig i energiomställningen och stärka energiunionens sociala dimension. Paketet kommer till exempel att innehålla följande: <ul style="list-style-type: none"> - Vägledning till medlemsstaterna för att undanröja befintliga hinder så att konsumenterna kan spara pengar på sina energiräkningar genom att byta leverantör och byta avtal. Det kan handla om att säkerställa att konsumenterna förstår fakturan genom tydlig information och tydliga uppgifter om energiförbrukning och priser som gör det möjligt för konsumenterna att förflytta sin förbrukning till tider med lägre priser³². - Åtgärder för att minska energifattigdomen, bland annat genom energieffektivitet, möjlighet för konsumenter och samhällen att producera, använda och sälja förnybar energi på egna villkor, bland annat via energigemenskaper.
När	Tredje kvartalet 2025 (paket för alla invånares tillgång till energi)

³¹ [2024 Market monitoring report on energy retail and consumer protection](#), Acer-CEER, september 2024.

³² Se föregående fotnot. Andelen elkonsumenthushåll som byter leverantör är 7,15 %.

Inverkan	Hushållen kan spara 150–200 euro per år genom att byta till den elleverantör som erbjuder de lägsta priserna ³³ . Hushållen kan spara 500–1 100 euro per år genom att delta i energigemenskaper ³⁴ .
----------	--

Åtgärd 2: Sänka kostnaderna för elförsörjningen

Ett snabbt och fullständigt genomförande av EU:s befintliga ellagstiftning är avgörande för att minska kostnaderna för elförsörjningen. De nyligen antagna reglerna om tillståndsgivning, avtal, flexibilitet, konsumentinflytande och marknads kontroll kan leda till lägre kostnader. Detta bör kompletteras med följande omedelbara åtgärder:

a) Långsiktiga elförsörjningsavtal

Höga och volatila gaspriser driver upp elpriserna. **Energiköpsavtal och långsiktiga avtal** mellan utvecklare av ren energi och industrikonsumenter och företag gör att de kan ta del av stabila och billiga elpriser under lång tid. Energiköpsavtalen kan hjälpa till att minska riskerna med projekten genom att göra det möjligt för utvecklare av förnybar energi att säkra ett långsiktigt pris för sin produktion, vilket kan underlätta investeringsbeslut. De kan också skapa långsiktig prisstabilitet för industrikonsumenter. Efterfrågan på energiköpsavtal ökar³⁵, men avtalen måste uppmuntras och integreras ytterligare, bland annat för energiintensiva företag som inte har bred tillgång till dem och som fortfarande kan stöta på hinder. Kommissionen kommer att öka sina ansträngningar enligt elmarknadsreglerna för att **frikoppla elräkningarna från prisvolatilitet** genom att öka användningen av långsiktiga elförsörjningsavtal.

Vad	Frikoppla slutkundernas elräkningar från höga och volatila gaspriser
Hur	Minska hindren för nya aktörer ³⁶ , särskilt energiintensiva industrier, att ingå långsiktiga energiavtal genom att stödja nationella system och införa riskminskningsverktyg. Kommissionen kommer att göra följande: <ul style="list-style-type: none"> - Tillsammans med Europeiska investeringsbanken (EIB) lansera ett pilotprogram som ger motgarantier för en del av energiköpsavtalen som företag ingår för långsiktiga inköp av elproduktion till ett vägledande belopp på 500 miljoner euro. I enlighet med reglerna om utformningen av elmarknaden kommer kommissionen att samarbeta med EIB för att främja energiköpsavtal, inbegripet gränsöverskridande energiköpsavtal, på ett teknikneutralt sätt. - Ge medlemsstaterna vägledning om utformningen av ändamålsenliga differenskontrakt, bland annat i kombination med energiköpsavtal. - Anta nya regler för att stödja den fortsatta utvecklingen av europeiska terminsmarknader och öka möjligheterna till risksäkring.
När	Undanröjandet av rättsliga hinder ska inledas omedelbart. Andra kvartalet 2025: Samordning med EIB. Senast fjärde kvartalet 2025: Vägledning till medlemsstaterna om utformningen av

³³ [Annual report on the results of monitoring the internal electricity and gas markets in 2021](#), Acer, oktober 2022.

³⁴ [Collective energy sharing: CBA and survey evidence of the willingness to invest](#), Ovaere, 2023. Fördelar genom kollektiv egenförbrukning av solenergi (50 %) och vindkraft (50 %) och försäljning av överskottsenergi på cirka 500–1 100 euro/år (2020–2022).

³⁵ Fram till 2024 hade avtal ingåtts om en sammanlagd avtalad kapacitet på 48,4 GW i EU (källa: [RE-Source](#)).

³⁶ Till exempel kreditvärdighet, avtalets komplexitet och tillgång till risksäkring. [Commercial Power Purchase Agreements](#), Baringa för EIB, 2022.

	differenskontrakt.
Inverkan	Ökad prisstabilitet för köpare genom att hjälpa europeiska företag att hantera volatiliteten i energikostnaderna och få tillgång till bättre gränsöverskridande risksäkring. Långsiktiga avtal kommer också att ge producenter av förnybar energi den garanterade inkomst som krävs för att minska kapitalkostnaderna och därmed minska trycket på konsumenter och skattebetalare ³⁷ .

b) Kortare tillståndsförfaranden för ny ren elförsörjning och energiinfrastruktur

Produktionen av **förnybar energi** har blivit den huvudsakliga källan till ny el till **lägst kostnad**^{38, 39}. Ledtiderna för nya projekt kan dock vara upp till 7–10 år för vindkraftsprojekt, upp till 8–10 år för distributionsnätprojekt⁴⁰ och ibland till och med upp till 17 år för transmissionsnätprojekt⁴¹. Detta sätter käppar i hjulet för en massiv utbyggnad av förnybar energi och kan påverka projektens ekonomiska modell.

Myndigheterna måste på alla nivåer – på EU-nivå samt på nationell, regional och lokal nivå – **göra stora ansträngningar för att påskynda tillståndsförfarandena** för projekt för nät, lagring och ren energi, i enlighet med Draghi-rapporten. Detta innebär tillståndsgivning för infrastruktur som kan ge elsystemet flexibilitet, till exempel laddningsstationer för elfordon. Kommissionen uppmanar **medlemsstaterna att snabbt genomföra** den nyligen antagna rättsliga ramen för tillståndsgivning för projekt för ren energi⁴². **Effekterna av den senaste tidens reformer av tillståndsförfarandena syns redan** i de medlemsstater som i stor utsträckning har använt sig av nödförordningen. Till följd av tillämpningen av snabbare tillståndsgivning i Tyskland under energikrisen har till exempel **tillstånden för nya landbaserade vindkraftsprojekt** mer än **tredubblats** sedan 2022. Detta har gjort att **antalet installationer har ökat med 48 % på ett år (2023)**⁴³ och att omkring **3 300 km transmissionsnät har godkänts** sedan andra kvartalet 2023, **vilket har kortat ned tillståndsförfarandena med tolv månader**.

Dessutom tar miljöbedömningar mycket tid i tillståndsprocesserna för investeringar i, lagring av och nät till ren energi. **Riktade uppdateringar av den rättsliga ramen för miljöbedömningar** är nödvändiga för att avsevärt förenkla och förkorta tillståndsförfarandena för sådana projekt, samtidigt som **miljöskyddet upprätthålls och människors hälsa skyddas**. **Kortare tidsfrister för tillståndsgivning för energiinfrastruktur på nationell nivå** är också avgörande för att sänka energikostnaderna. Detta kan underlättas genom att till exempel införa tysta godkännanden för vissa administrativa beslut i tillståndsprocessen, där denna princip finns i det nationella rättssystemet, och gemensamma kontaktpunkter för utvecklare.

³⁷ [Phased European Union electricity market reform](#), Bruegel, mars 2023.

³⁸ [Renewable power generation costs in 2023](#), Irena, september 2024.

³⁹ Förutom att förenkla tillståndsförfarandet finns det även andra faktorer som hjälper till att sänka energiprojektkostnaderna. Det handlar till exempel om att säkerställa tillgången till konkurrenskraftiga finansieringsvillkor, en motståndskraftig leveranskedja med tillräcklig inhemsk produktionskapacitet och kvalificerad arbetskraft samt teknikutveckling.

⁴⁰ [Guidance on EU permitting-related provisions on grid and renewable energy projects](#), EU DSO Entity, januari 2025.

⁴¹ Projektet [Uckermark](#) med en 115 km lång kontaktledning på 380 kV (se [S&P](#)).

⁴² [Direktivet om förnybar energi](#), [förordningen om transeuropeiska energinät](#) och [direktivet om marknaderna för förnybar gas, naturgas och vätgas](#).

⁴³ 15,2 GW 2024 ([EE-Statistik Auswertung, januari 2025](#)). Se även [Reuters](#).

I Draghi-rapporten dras också slutsatsen att det behövs större fokus på att digitalisera de nationella tillståndsprocesserna i EU och komma till rätta med tillståndsmyndigheternas brist på resurser. **Tillståndsprocessen** och de miljödata och geologiska data som behövs för investeringar i ren energi kommer att behöva **digitaliseras**. **Dessutom kommer mer detaljerade uppgifter** om resurspotentialen för vindkraft och solenergi i EU att hjälpa medlemsstaterna att kartlägga de områden som behövs för att uppnå sina nationella mål och utse **accelerationsområden för förnybar energi** i enlighet med direktivet om förnybar energi. **Den förenklade tillståndsgivningen kommer att omfatta hybridenergiprojekt** med flera tekniker, såsom produktion och lagring av förnybar energi, som använder samma nätanslutning. Slutligen kommer kommissionen att bedöma möjligheten att förenkla nuvarande tillstånds- och licensförfaranden för utveckling av ny kärnenergiteknik, såsom **små modulära reaktorer**.

Vad	Kortare tillståndsförfaranden för en snabbare energiomställning
Hur	<p>Medlemsstaterna bör göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Påskynda tillstånds- och regleringsförfarandena genom att snabbt införliva och genomföra lagstiftning. - Stärka de nationella tillståndsmyndigheterna, bland annat med offentliga medel och tillräckligt humankapital, och utforska enhetliga digitaliseringsstrategier för tillståndsgivning och miljöbedömningsrapporter. <p>Kommissionen kommer att stödja medlemsstaterna genom att göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ta fram särskild vägledning om innovativa sätt att använda förnybar energi⁴⁴ och om särskilda nät och lagringsområden. - Sätta in särskilt stöd till genomförandet genom att utöka genomförandeplanen för Accele-RES och bland annat fullt ut utnyttja möjligheterna med expertgruppen för tillståndsgivning och den samordnade åtgärden (CA-RES)⁴⁵. Detta kommer att kompletteras med en dialog om genomförandet för att identifiera återstående hinder för tillståndsgivning och möjliga vägar framåt. - Stärka utbytet av bästa praxis och identifieringen av hinder och lösningar via nätverk och expertgrupper av nationella myndigheter som är behöriga för tillståndsgivning och dialog med regionala, nationella och lokala intressenter. - Uppgradera ett onlineverktyg som ger medlemsstaterna vägledning om tillståndsgivning.⁴⁶ - Tillhandahålla stöd genom instrumentet för tekniskt stöd⁴⁷, öka medvetenheten bland medlemsstaterna om ansökningsomgången 2025 och lansera instrumentets nya flaggskeppsinitiativ 2026. <p>Kommissionen kommer att göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lägga fram lagstiftningsförslag för att påskynda tillståndsgivningen för nät, lagring och förnybar energi, inbegripet förenklade miljöbedömningar och kortare tillståndsförfaranden som en del av det europeiska nätpaketet. - Bedöma förenklingen av tillståndsförfarandena för ny kärnenergiteknik och offentliggöra ett meddelande om små modulära reaktorer.

⁴⁴ Till exempel agrivoltaiska solcellssystem, byggnadsintegrerade solcellssystem och solsystem för balkong.

⁴⁵ Samordnad åtgärd om direktivet om förnybara energikällor (<https://www.ca-res.eu/>).

⁴⁶ [Verktyg med frågor och svar om direktivet om förnybar energi](#).

⁴⁷ [Förordning \(EU\) 2021/240 om inrättande av ett instrument för tekniskt stöd](#).

När	<p>Så snart som möjligt: Anpassning av nationella tillståndsförfaranden.</p> <p>Mitten av 2025:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Offentliggöra nya, mer detaljerade uppgifter om möjligheterna till havsbaserad vindkraft och solenergi via Energi- och industrigeografilabbet (april 2025). - Ge vägledning om innovativa sätt att använda förnybar energi och om accelerationsområden för nät och lagring. - Ge stöd till genomförandet. <p>Tillsammans med nätpaketet: Lagstiftningsförslag för påskyndade tillståndsförfaranden för projekt för nät, lagring och förnybar energi.</p> <p>2026: Ansökningsomgång för det nya flaggskeppsinitiativet inom instrumentet för tekniskt stöd. Meddelande om små modulära reaktorer.</p>
Inverkan	<p>Medlemsstaternas genomförande av den befintliga EU-lagstiftningen och de nya åtgärderna kan för enklare projekt som uppgradering korta ned tillståndsförfarandena till under sex månader i accelerationsområden för förnybar energi och tolv månader utanför dessa, för projekt för förnybar energi till under tolv månader i accelerationsområden och två år utanför accelerationsområden och för komplexa projekt som havsbaserad vindkraft till under två år i accelerationsområden och tre år utanför dessa. Dessutom kommer den förstärkta rättsliga ramen att ta itu med befintliga luckor.</p>

c) *Nät och sammanlänknings som möjliggörande faktorer för energiomställningen och utfasningen av fossila bränslen i industrin*

Ett effektivt nät säkerställer att energin flödar från den plats där den produceras till den plats där den behövs. Det mildrar pristoppar och säkerställer att alla kan ta del av energin till bästa möjliga kostnad. Det är därför viktigt att länka samman områden som har stor potential att producera ren energi med europeiska regioner som har hög efterfrågan på energi, så att överkomlig energi kan levereras till de områden där den behövs mest.

584 miljarder euro behöver investeras i elnäten under detta årtionde^{48,49}. **Gränsöverskridande infrastrukturbehov matchas ofta inte av konkreta projekt**, vilket leder till otillbörliga prisskillnader mellan vissa regioner, vilket nyligen har konstaterats i Sydösteuropa. Byrån för samarbete mellan energitillsynsmyndigheter (Acer) anser att **behovet av 32 GW gränsöverskridande kapacitet fram till 2030 fortfarande inte har tillgodosetts**⁵⁰. Större regionala eller EU-omfattande infrastrukturprojekt står inför utmaningar när det gäller ökade projektkostnader⁵¹ och en rättvis fördelning av kostnader och nytta⁵². Här är fyra exempel på sådana felande länkar i flaggskeppsprojekten:

- Inrättandet av ett integrerat havsbaserat nät i Nordsjön.

⁴⁸ [En EU-handlingsplan för elnät \(COM\(2023\)757 final\)](#).

⁴⁹ [Redispatch and Congestion Management](#), gemensamma forskningscentrumet, maj 2024.

⁵⁰ [Electricity infrastructure development to support a competitive and sustainable energy system](#), Acer, december 2024.

⁵¹ Celtic Interconnector från 930 miljoner euro till 1 482 miljoner euro ([CRE](#)), Biscayabukten från 1 750 miljoner euro till 2 600 miljoner euro ([CRE](#)). Kostnaderna för energiön Princess Elisabeth uppges ha ökat från beräknade 2,2 miljarder euro till 7–8 miljarder euro (*The Brussels Times*: [1](#) och [2](#)).

⁵² 2024 avbröts planerna på en [svensk-tysk elförbindelse](#) (se [FT](#)) på grund av brister i fördelningen av överskottet från konsumenterna.

- Ytterligare förstärkning av de baltiska staternas fysiska integration med Central- och Nordeuropa efter den baltiska synkroniseringen och säkerställandet av säkerheten för gränsöverskridande infrastruktur i Östersjöregionen.
- Ökad sammanlänkning mellan Iberiska halvön med resten av Europa.
- Ökad sammanlänkning och marknadsintegration mellan Sydösteuropa och Centraleuropa.

Fördelarna med dessa **flaggskeppsprojekt** kommer att sträcka sig längre än till de medlemsstater som står värd för projekten. Därför kan energiunionen endast förverkligas genom utformningen av nya projekt och påskyndandet och slutförandet av befintliga projekt. Med tanke på projektens omfattning och inverkan är det **viktigt att EU fortsätter att tillhandahålla tillräcklig finansiering** för att stödja slutförandet av energiunionens sammanlänkningar på både gränsöverskridande och nationell nivå. Investeringar för att nå EU:s mål om fossilfrihet och undanröja hindren för energiunionen ger EU möjlighet att sänka energipriserna, öka energitryggheten och gå i bränschen för ren teknik⁵³. Vidare konstaterades i meddelandet om vägen till nästa fleråriga budgetram⁵⁴ att vi måste se till att EU:s budget stöder europeiska kollektiva nyttigheter, bland annat gränsöverskridande projekt.

Samtidigt måste befintlig infrastruktur användas effektivt. Till exempel bör minst 70 % av sammanlänkningarnas kapacitet göras tillgänglig för gränsöverskridande elhandel, men de flesta medlemsstater ligger fortfarande långt ifrån detta mål⁵⁵.

På nationell nivå **ökar förfrågningarna om anslutning till distributionsnäten exponentiellt** över hela Europa. Detta leder till långa köer, bromsar utbyggnaden av förnybar energi, elektrifieringen och inrättandet av industrikuster, och hämmar investeringarna. Utöver el behövs nya **vätgasnät, koldioxidnät och lokala värmenät**.

Vad	Påskynda utbyggnaden, moderniseringen och digitaliseringen av näten
Hur	Kommissionen kommer med utgångspunkt i åtgärderna i den handlingsplan för elnät som antogs 2023 att lägga fram ett uropeiskt nätpaket bestående av lagstiftningsförslag och andra åtgärder. Syftet är bland annat att förenkla de transeuropeiska energinäten (TEN-E-förordningen), säkerställa gränsöverskridande integrerad planering och genomförande av projekt, särskilt när det gäller sammanlänkningar, förenkla tillståndsgivningen, förbättra planeringen av distributionsnät, främja digitalisering och innovation samt synliggöra tillverkningsindustrins försörjningsbehov. Den kommer att tillämpa en top-down-planering, som integrerar regionala intressen och EU-intressen, och utveckla en effektiv mekanism för kostnadsdelning (t.ex. för gränsöverskridande projekt) för ett optimerat energisystem. EIB kommer också att presentera ett nättilverkningspaket för den europeiska leveranskedjan, med vindkraftspaketet som förebild, för att ge tillverkare av nätkomponenter motgarantier , till ett preliminärt belopp på minst 1,5 miljarder euro .
När	Det europeiska nätpaketet kommer att läggas fram senast första kvartalet 2026.

⁵³ [Vägen till nästa fleråriga budgetram](#) (COM(2025) 46 final, s. 5 och 8).

⁵⁴ [Kommissionens register över handlingar \(COM\(2025\) 46\)](#).

⁵⁵ Många systemansvariga för överföringssystemen i finmaskiga områden i EU:s elnät tillgängliggjorde i genomsnitt 20–50 % av den fysiska kapaciteten i vissa delar av nätet under 2023, det vill säga långt ifrån 70 %. [Cross-zonal capacities and the 70% margin available for cross-zonal electricity trade](#), Acer, juli 2023.

Inverkan	<p>Investeringar på 2 miljarder euro per år i gränsöverskridande nät innebär fördelar på 5 miljarder euro per år för invånarna⁵⁶. Förutseende investeringar, spetskompetens på tillgångsområdet och nätvänlig flexibilitet skulle kunna minska investeringsbehoven i distributionsnäten med 12 miljarder euro per år⁵⁷, vilket motsvarar 18 % av de totala investeringsbehoven⁵⁸. Prioriteringen av regionala eller EU-omfattande fördelar i nationella planer leder till mindre ineffektivitet och onödiga kostnader för konsumenterna.</p> <p>Användningen av nätförstärkande teknik är inte utbredd, samtidigt som den skulle kunna öka nätkapaciteten med 20–40 % fram till 2040 och spara upp till 35 % av kostnaderna för utbyggnad av konventionella nät⁵⁹.</p>
----------	---

d) Ökad flexibilitet

Med en större flexibilitet i systemet, till exempel när det gäller **lagring och efterfrågefleksibilitet**, blir det lättare att hantera obalanser i tillgång och efterfrågan genom att uppmuntra kunderna att förflytta sin elförbrukning till tider då elen är mer riklig eller efterfrågan är lägre, och därför är billigare. Detta minskar **pristoppar och negativa prisepisoder**, minskar volatiliteten och bidrar totalt sett till lägre och stabilare elpriser. Den elektrifierade efterfrågan, till exempel på nya elektromobilitetsflottor, kan spela en roll när det gäller att tillhandahålla flexibilitetstjänster.

I många medlemsstater finns det hinder för efterfrågefleksibilitet och lagring⁶⁰ i fråga om tillträde till grossistmarknader eller deltagande i stödtjänster och tjänster för hantering av överbelastning. I tio medlemsstater finns det inte någon korrekt definierad rättslig ram för aggregatorer, vilket hindrar dem från att delta i de tjänster som kan bidra till att ge konsumenterna fördelar. I tio medlemsstater har mindre än 30 % av hushållen tillgång till **smarta mätarsystem** (som tillhandahåller realtidsinformation om energiförbrukningen). Utbyggnaden måste påskyndas⁶¹. Vissa industriella konsumenter kan i hög grad bidra till nätflexibiliteten genom att förflytta sin energianvändning till tider med låg efterfrågan, minska kostnaderna och öka systemets stabilitet.

Vad	Öka systemflexibiliteten genom att införa lagring och efterfrågefleksibilitet
Hur	<p>Medlemsstaterna måste göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Snabbt genomföra EU:s regler om marknadstillträde för lagring och efterfrågefleksibilitet och undanröja nationella hinder. <p>Kommissionen kommer att göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Förtydliga kraven för statligt stöd för system för icke-fossil flexibilitet i den nya ramen för statligt stöd, vilket gör det lättare för medlemsstaterna att utforma sina stödmekanismer för att ge konsumenterna incitament att ge systemet flexibilitet. - Anta nya regler om efterfrågefleksibilitet för att se till att konsumenterna kan

⁵⁶ [System needs study](#), Entso-E, maj 2023. 64 GW omfattar perifera länder utanför EU.

⁵⁷ [The role of electricity distribution systems in assessing flexibility needs](#), det gemensamma forskningscentrumet, 2024.

⁵⁸ [Grids for Speed](#), Eurelectric, maj 2024.

⁵⁹ Dessutom kan teknik som vädersensorer bidra till att förbättra driften av elsystemet.

⁶⁰ [Demand response and other DER: what barriers are holding them back](#), Acer, februari 2024.

⁶¹ [2024 Market Monitoring Report on Energy Retail and Consumer Protection](#), Acer och CEER, september 2024.

	<p>dra full ekonomisk nytta av flexibiliteten. Dessa regler kommer att undanröja de återstående hinder som verkar hämmande på efterfrågeflexibilitet och lagringstjänster på den inre marknaden för el.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inhämta medlemsstaternas synpunkter på ett instrument för ren flexibilitet som bygger på energiköpsavtal och industrins åtagande att förbruka ren el och samtidigt utformas på ett sätt som i tillräcklig utsträckning begränsar riskerna för snedvridning av konkurrensen och stödkapplöpingar på den inre marknaden, i enlighet med kraven i reglerna om statligt stöd.
När	Medlemsstaterna ska omedelbart undanröja nationella hinder. Kommissionens reviderade ram enligt reglerna om statligt stöd senast andra kvartalet 2025. Nya regler om efterfrågeflexibilitet senast första kvartalet 2026.
Inverkan	Ett fullständigt elsystem som bygger på marknadsintegration, produktion av förnybar energi och flexibel kapacitet kan i genomsnitt leda till 40 % lägre grossistpriser på el i EU ⁶² . Mer flexibilitet kan ge påtagliga kostnadsbesparingar. Industrins uppskattningar visar att det går att spara 2,7 miljarder euro per år genom att undvika behovet av topplastkapacitet fram till 2030 ⁶³ .

Efterfrågeflexibiliteten bör också främjas på slutkundsmarknaden som en överenskommelse som innebär lägre priser för industrier och konsumenter som är villiga att frivilligt delta i integreringen av energisystemet.

Vad	Vägledning om främjande av ersättning för flexibilitet i slutkundsavtal
Hur	<p>Kommissionen kommer att göra följande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utarbeta en vägledning om främjande av ersättning för flexibilitet i slutkundsavtal. - Lägga fram en rad standardiserade marknadsbaserade system som är anpassade efter industrins och andra konsumenters olika behov, med utgångspunkt i system som redan finns i vissa medlemsstater.
När	Fjärde kvartalet 2025
Inverkan	Rimlig ersättning i slutkundsavtal för konsumenters flexibilitet kan sänka deras elkostnader med upp till 12–42 % ^{64,65} och medföra flexibilitets- och systemintegrationsvinster på 10–29 miljarder euro ^{66,67} .

Åtgärd 3: Säkerställa välfungerande gasmarknader

Priset på importerad naturgas har en direkt inverkan på elpriserna och ökar volatiliteten på marknaden. Grossistpriserna på gas i EU har inte helt återgått till nivåerna före krisen. De är i genomsnitt nästan fem gånger högre än i Förenta staterna, vilket kan jämföras med två till

⁶² [Energy and climate transition: How to strengthen the EU's competitiveness](#), Business Europe, juli 2024.

⁶³ [Demand-side flexibility: Quantification of benefits in the EU](#), DNV för smartEn, september 2022.

⁶⁴ [2024 Market monitoring report on energy retail and consumer protection](#), Acer-CEER, september 2024 (svensk fallstudie).

⁶⁵ De flesta hushåll som investerar 50–145 euro per år i energistyrningssystem för hushåll (HEMS) som använder flexibla energisystem (t.ex. värmepumpar med solceller, solceller med batterilagring eller elfordon) skulle uppnå kostnadsbesparingar. [Dodging the electricity price hike: Can demand-side flexibility compensate for spot price increases for households in Germany?](#), Stute m.fl. (forskningsinstitutet Fraunhofer), februari 2024.

⁶⁶ [Energy efficiency 2.0 – Engineering the future energy system](#), Danfoss konsekvensbedömning nr 4, 2023.

⁶⁷ [Demand-side flexibility: Quantification of benefits in the EU](#), DNV för smartEn, september 2022.

tre gånger högre före krisen⁶⁸. Denna prisskillnad påverkar den europeiska industrins konkurrenskraft.

Gasmarknadernas betydelse för vår ekonomi gör det nödvändigt att se till att dessa marknader fungerar optimalt. Det krävs en fullständig tillsyn och ett nära samarbete mellan energitillsynsmyndigheter och finansiella tillsynsmyndigheter för att förhindra otillbörlig marknadspåverkan och för att täppa till eventuella kryphål i form av bristande insyn, informationsasymmetri och risk för marknadskoncentration. Tidigare denna månad inrättade kommissionen därför en arbetsgrupp för gasmarknaden för att grundligt granska EU:s naturgasmarknader. Denna ska vid behov vidta åtgärder för att se till att marknaderna fungerar optimalt och förhindra affärsmetoder som snedvrider en marknadsbaserad prissättning, med utgångspunkt i lärdomarna från energikrisen.

För att snabbt kunna stävja olagligt beteende på gasmarknaderna bör energitillsynsmyndigheterna och de finansiella tillsynsmyndigheterna vara effektivt rustade för att övervaka marknadsutvecklingen, upptäcka och följa upp eventuella fall av marknadsmissbruk (dvs. otillbörlig marknadspåverkan och insiderhandel). Samarbetet om efterlevnad och datadelning mellan nationella energitillsynsmyndigheter och finansiella tillsynsmyndigheter och mellan Acer och Esma måste förbättras och lyftas till nästa nivå. Medlemsstaterna måste se till att tillsynsmyndigheterna har de befogenheter som de behöver för att bekämpa och beivra marknadsmissbruk och förse dem med resurser för att prioritera utredningar på detta område. Dessutom bör Acer fullt ut utnyttja sina nya gränsöverskridande utredningsbefogenheter för att stödja nationella energitillsynsmyndigheter.

Vad	Säkerställa välfungerande gasmarknader
Hur	Tidigare denna månad inrättade kommissionen en arbetsgrupp för gasmarknaden för att grundligt granska EU:s naturgasmarknader. Denna ska vid behov vidta åtgärder för att se till att marknaderna fungerar optimalt och förhindra affärsmetoder som snedvrider en marknadsbaserad prissättning, med utgångspunkt i lärdomarna från energikrisen. Kommissionen kommer att inleda ett brett samråd med berörda parter för att bedöma behovet av ytterligare lagändringar för att säkerställa en fullständig och sömlös tillsyn, anpassa och stärka energi- och finansmarknadsreglerna (Mifid/Remit) och minska den administrativa bördan för företag som handlar på finansmarknaderna för energi (gemensam rapportering). Det kommer att omfatta olika aspekter av regleringsstrukturen ⁶⁹ , den gemensamma tillsynsstrategin för energi- och finanstillsynsmyndigheter och inrättandet av en gemensam harmoniserad databas med alla relevanta marknadsdata med full tillgång för alla tillsynsmyndigheter. Det kommer också att omfatta vissa aspekter av spotmarknadernas funktion, såsom tillämpningen av krav som liknar dem i det finansiella regelverket för spotpriser på energibörserna.
När	Arbetet i arbetsgruppen för gasmarknaden kommer att avslutas senast fjärde kvartalet 2025.
Inverkan	Gasimportavtalens utveckling från oljeindexering till en prissättning som baseras på

⁶⁸ [Decarbonising for competitiveness: four ways to reduce European energy prices](#), Bruegel, december 2024. Det bör noteras att Förenta staterna räknar med en betydande inhemsk utvinning av naturgas och landet förväntas därför delvis ha lägre grossistpriser på gas än EU.

⁶⁹ Inbegripet de parametrar som styr tillämpningen av det så kallade undantaget för sidoverksamhet, reglerna om handelsspärrar och positionslimiter, de krav som gäller för handelsplatser och marknadsaktörer samt vissa aspekter av spotmarknadernas funktion (t.ex. tillämpning av krav som liknar dem i det finansiella regelverket på spotpriser på energibörserna).

priset på gasmarknaden har redan sparat EU omkring 67 miljarder euro under det senaste årtiondet⁷⁰. Integrationen av EU:s gasmarknad skapar nettofördelar när det gäller priskonvergens och öppenhet⁷¹. Arbetsgruppen för gasmarknaden kommer att fokusera på att säkerställa välfungerande gasmarknader och marknadsbaserad prisbildning på dessa marknader.

Alternativ till import av naturgas bör undersökas när så är möjligt, särskilt genom elektrifiering eller främjande av produktionen av biogas och biometan i enlighet med REPowerEU. Aggregering av efterfrågan och gemensamma inköp kan spela en viktig roll för att påskynda uppbyggnaden av marknader för energikällor och material som behövs för produktion av ren energi. Genom att aggregera sin efterfrågan och anta gemensamma inköpsstrategier i enlighet med EU:s konkurrensregler kan EU:s köpare utnyttja sin kollektiva ekonomiska tyngd, stärka sin förhandlingsposition och förhandla fram bättre villkor med leverantörerna. Detta förhållningssätt har även anammats av Japan, som sedan länge har fört en politik som går ut på att stödja investeringar i exportinfrastruktur i länder som producerar flytande naturgas (LNG). EU bör utnyttja sin gemensamma köpkraft genom att undersöka möjligheten till mer långsiktiga avtalsåtaganden för att göra priserna stabilare, till exempel genom att säkra rätten till kondensering av gas eller köpoptioner. Med utgångspunkt i EU:s konkurrenskraft, geopolitiska överväganden och klimatmål skulle EU och/eller medlemsstaterna också kunna hjälpa EU-importörer att investera direkt i exportinfrastruktur utomlands och tillhandahålla förmånliga lån till privata investerare.

Dessutom kan en bättre samordning mellan medlemsstaterna och mer flexibla fyllnadsbanor, med stöd av kommissionen, bidra till att minska systemstressen och undvika snedvridning av marknaderna i samband med påfyllning av gaslagring, vilket möjliggör påfyllning till bättre inköpsvillkor och försörjningstrygghet.

Vad	Utnyttja EU:s köpkraft för att få bättre villkor för importerad naturgas
Hur	Kommissionen kommer att göra följande: <ul style="list-style-type: none"> - Omedelbart samarbeta med tillförlitliga LNG-leverantörer för att identifiera ytterligare kostnadsmässigt konkurrenskraftig import från befintliga och framtida LNG-exportprojekt. - Föreslå bland annat aggregering av efterfrågan för EU-företag som ingår avgiftsavtal vid LNG-anläggningar över hela världen och optionsavtal för leverans av LNG med betrodda LNG-producenter. - Undersöka alternativ utöver aggregering av efterfrågan och överväga andra förhållningssätt (t.ex. den japanska modellen).
När	Första eller andra kvartalet 2025.
Inverkan	Bättre möjligheter för köpare i EU att säkra LNG-volymer inom ramen för långsiktiga avtal kan skydda mot prisvolatilitet och ge tillgång till lägre priser, vilket för EU:s priser närmare världsmarknadspriserna. Skydd för EU:s köpare mot prisvolatilitet för fossila bränslen skulle kunna leda till en betydande sänkning av slutkundpriserna på kort sikt.

⁷⁰ [Despite short-term pain, the EU's liberalised gas markets have brought long-term financial gains](#), IEA, 2021.

⁷¹ [European natural gas markets: taking stock and looking forward](#), Chyong, mars 2019.

Åtgärd 4: Spara energi genom ökad energieffektivitet

Energieffektivitet är en viktig faktor som bidrar till överkomliga energipriser i industrin och hushållen och till industrins konkurrenskraft. Den begränsar effekterna av höga, volatila energipriser på konsumenternas energiräkningar. EU:s industri har minskat sin energiförbrukning med cirka 20 % sedan 2000, samtidigt som industriproduktionen har ökat. För att ta itu med de utmaningar som EU står inför måste energieffektivitetslösningar utnyttjas. Främjandet av en inre marknad för energieffektivitetstjänster kommer att hjälpa européerna att ta del av tjänster som kan hjälpa dem att sänka sina energiräkningar till bästa möjliga kostnad, särskilt de som har höga initiala kostnader⁷². En förbättrad marknad för leverantörer av energieffektivitetstjänster kan hjälpa fler företag att få råd om effektiva lösningar, till exempel för att återanvända sin processvärme.

Vad	En europeisk marknad för energieffektivitet
Hur	Genom den europeiska koalitionen för finansiering av energieffektivitet kommer kommissionen att förbättra tillgången till kapital och ge ekonomiska incitament för att stödja marknadsaktörer som tillhandahåller energieffektivitetslösningar för företag. Kommissionen kommer att undersöka möjligheten att ytterligare stödja EIB-gruppens program för energieffektivitet i små och medelstora företag . Programmet har som mål att öka de europeiska små och medelstora företagens konkurrenskraft, främja antagandet av energieffektiva och förnybara lösningar och bygga upp klimatresiliens. Kommissionen kommer i samarbete med EIB-gruppen att undersöka möjligheten att inrätta ett EU-garantisystem med målet att fördubbla energieffektivitetstjänsterna. Ett pilotprojekt , som eventuellt kommer att ingå i InvestEU:s blandfinansieringsinsats med Life-programmets delprogram för övergång till ren energi för tekniskt stöd, planeras under 2026. Detta kommer att kräva ytterligare resurser från InvestEU. Dessa kommer att erhållas genom att optimera användningen av den EU-garanti som för närvarande finns tillgänglig inom ramen för olika EU-mandat, bland annat från den föregående programperioden.
När	Första utkastet till ett garantisystem under fjärde kvartalet 2025. Partnerskapet inleds under tredje kvartalet 2025. Bedömning av en EU-omfattande marknad för ett certifieringssystem för energibesparingar senast fjärde kvartalet 2025.
Inverkan	Ökat utbud av finansieringslösningar för energieffektivitetsprodukter. Detta kommer att ske med hjälp av energitjänsteföretagens ⁷³ tjänster i syfte att fördubbla energitjänsteföretagens marknad till upp till 4–6 miljarder euro per år . På så sätt kan konsumenterna spara 25–30 % på byggnadsrenoveringar och upp till 70–80 % ⁷⁴ på offentlig belysning som sänker energikostnaderna.

För det andra **sänker energieffektiva produkter energikostnaderna omedelbart**. De många produkter som inte uppfyller kraven och som importeras från länder utanför EU skadar dock EU-leverantörernas konkurrenskraft och minskar fördelarna för invånare och företag.

⁷² EU:s finansiering av energieffektivitetsåtgärder i bostäder, företag och offentlig infrastruktur genom Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) och sammanhållningspolitiken (anslaget inom ramen för den nuvarande fleråriga budgetramen) uppgick till 4,9 miljarder euro för smarta energisystem, 8,9 miljarder euro för förnybar energi och 21,8 miljarder euro för energi.

⁷³ Ett energitjänsteföretag är en organisation som tillhandahåller energitjänster och bland annat genomför energieffektivitetsprojekt eller projekt för förnybar energi, ofta på totalentreprenad.

⁷⁴ [Energy Performance Contracting in the EU – 2020–2021](#), det gemensamma forskningscentrumet, 2021.

Vad	Ge konsumenterna tillgång till effektivare apparater och produkter med längre livslängd
Hur	Medlemsstaterna, de nationella marknadskontrollmyndigheterna och tullmyndigheterna bör stärka den nationella marknadsövervakningen och kontrollen av efterlevnaden , även för tullen och internetbaserade marknadsplatser. I linje med meddelandet om e-handel stöder EU deras åtgärder och ytterligare samarbete med internetbaserade marknadsplatser. Kommissionen kommer att uppdatera EU:s regler för energimärkning och ekodesign , utbyta bästa praxis, förbättra it-verktygen ⁷⁵ och underlätta aktörernas efterlevnad genom tydligare information och vägledning. Medlemsstaterna bör överväga att använda incitament för att få konsumenterna att ersätta sina gamla hushållsapparater med energieffektiva alternativ.
När	Omedelbart
Inverkan	EU:s regler för den inre marknaden för energieffektiva apparater och produkter beräknas ha lett till besparingar på omkring 120 miljarder euro i lägre energiräkningar 2023 . Dessa beräknas öka till omkring 162 miljarder euro 2030 ⁷⁶ . Trots det försvinner uppskattningsvis 10 % (dvs. över 10 miljarder euro) ändå varje år på grund av försäljning av produkter som inte överensstämmer med reglerna ⁷⁷ .

Pelare II: Fullborda energiunionen

Trots de framsteg som gjorts när det gäller att bygga en sammanlänkad energimarknad är en verklig energiunion fortfarande ett pågående arbete. Eftersom EU står inför stigande energikostnader som belastar hushållen och hämmar industrins konkurrenskraft – och särskilt drabbar energiintensiva sektorer – är det uppenbart att det behövs en omdanande strategi. Därför måste vi fortsätta att arbeta med mer långsiktiga, strukturella åtgärder som leder till den renare och billigare energi som vi behöver, och som för oss närmare en verklig energiunion. Det kan bland annat handla om ökade investeringar i forskning och innovation för lösningar för ren energi. EU måste arbeta vidare mot elektrifiering och en helt integrerad inre marknad för energi, uppnå sammanlänkingsmålen och utnyttja komplementariteten mellan medlemsstaterna för att skapa en verklig energiunion som gynnar alla.

Denna handlingsplan är det första steget mot ökad sammanlänkning och integration. Därför kommer kommissionen under de kommande månaderna att lansera en rad initiativ som syftar till att stärka styrningen av energiunionen, bygga ut den rena energin, öka vår försörjningstrygghet och sänka invånarnas och företagens energiräkningar.

Åtgärd 5: Fullborda energiunionen

Med utgångspunkt i framgångarna med planen REPowerEU, som främjade ren elproduktion och diversifierad energiförsörjning, kommer en ny **handlingsplan för elektrifiering** (första kvartalet 2026) och en **strategi för uppvärmning och kylning** (första kvartalet 2026) att ytterligare stödja dessa mål. En ambitiös **elektrifiering** av energisystemet och en utbyggnad av produktionen av ren energi **kommer att öka energieffektiviteten i energisektorn** som helhet, **bidra till att fasa ut fossila bränslen** i industri-, mobilitets- samt uppvärmnings- och

⁷⁵ <https://eprel.ec.europa.eu/screen/home>, <https://webgate.ec.europa.eu/single-market-compliance-space/market-surveillance>.

⁷⁶ *Ecodesign Impact Accounting Status Report 2024*, <https://circabc.europa.eu/ui/group/418195ae-4919-45fa-a959-3b695c9aab28/library/b29b3be3-8085-4e2f-8095-74ad98d9166c/details>, tabell 2 och figur 2.

⁷⁷ Meddelande från kommissionen [Arbetsplan för ekodesign och energimärkning 2022–2024](#) (2022/C 182/01).

kylningssektorerna och **stödja användningen av ren och inhemsk energiproduktion**. Fram till 2030 kommer dessa initiativ att minska vårt beroende av fossila bränslen och potentiellt spara miljarder varje år. Skatteavdrag för industriell elektrifiering kan främja elektrifiering och hjälpa EU:s industri att bli mer konkurrenskraftig genom att göra sådan utrustning mer överkomlig, öka försäljningen och uppmuntra konsumenterna att använda den.

Digitaliseringen är en annan källa till besparingar för konsumenterna, men också en potentiell sårbarhet. Kommissionen kommer 2026 att anta en **strategisk färdplan för digitalisering och artificiell intelligens (AI) för energisektorn**. Syftet är att påskynda utbyggnaden av europeiska AI-lösningar på områden som optimering av elnät, energieffektivitet i byggnader och industrin samt flexibilitet på efterfrågesidan. Dessutom kommer den att främja AI-driven forskning och innovation genom att koppla samman nystartade företag med energiföretag och samtidigt säkerställa robusta skyddsåtgärder i fråga om cybersäkerhet, dataskydd och datasäkerhet. Kommissionen kommer också att **undersöka datacentralernas ökande energiförbrukning**^{78,79} och främja deras hållbara integrering i energisystemet. Datacentraler skulle kunna öka belastningen på energisystemet och driva upp energipriserna, särskilt med tanke på datacentralernas kapacitet att bjuda över andra energikonsumenter för tillgång till energi.

Samtidigt bidrar den **strategiska EU-planen för energiteknik (SET-planen)** till att komma till rätta med den nuvarande fragmenteringen i EU:s forsknings- och innovationsportföljer för ren energi och elektrifiering. Insatserna måste fortfarande intensifieras för att nå EU:s offentliga och privata utgiftsmål på 3 % av BNP^{80,81}. Kommissionen kommer att främja innovation, särskilt genom samordning med medlemsstaterna via den styrgrupp för SET-planen som inrättats genom förordningen om nettonollindustrin⁸². Dessutom kommer det att läggas fram ett förslag till **fusionsstrategi** för att stödja fusion som en innovativ och koldioxidsnål energikälla för framtiden. Det kommer bland annat att inrättas ett offentlig-privat partnerskap för att påskynda kommersialiseringen.

För att uppnå sina energi- och klimatmål behöver EU över 570 miljarder euro per år mellan 2021 och 2030 och 690 miljarder euro per år mellan 2031 och 2040 för investeringar i förnybar energi, inbegripet solenergi, vindkraft och biomassa, energieffektivitet och nätkapacitet. Kommissionen kommer också att bedöma investeringsbehoven i kärnenergi⁸³ och främja investeringar i nästa generations teknik för ren energi, såsom kärnfusion, förbättrade geotermiska och fastfasbatterier, samt i befintlig kapacitet, till exempel för renoveringar. Merparten av investeringarna måste komma från privat kapital och den offentliga finansieringen måste bli bättre riktad för att stimulera privata investeringar genom att minska riskerna för strategiska projekt, till exempel genom garanti- och egetkapitalinstrument. Kommissionen kommer att ta itu med investeringsgapet och mobilisera privat kapital för energiomställningen genom en **investeringsstrategi för ren energi**, och kommer att lägga fram ett **uppdaterat vägledande program för kärnenergi**.

⁷⁸ Digital infrastruktur står för omkring 3,5 % av elanvändningen i EU, och datacentraler står för omkring 70 %. [Energy consumption in data centres and broadband communication networks in the EU](#), det gemensamma forskningscentrumet, 2024.

⁷⁹ [Why European data centres are set for major growth](#), Morgan Stanley m.fl., juli 2024.

⁸⁰ [Europeiska rådets slutsatser av den 23 mars 2023](#) (EUCO 4/23).

⁸¹ Kommissionens meddelande om [översynen av den strategiska EU-planen för energiteknik \(SET-planen\)](#) (COM(2023) 634 final).

⁸² [Förordning \(EU\) 2024/1735 om nettonollindustrin](#).

⁸³ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/green.html?lang=sv.

Framför allt kräver fullbordandet av en verklig energiunion en **helt integrerad energimarknad** med en **sammanhängande styrningsram** som anpassar målen på nationell nivå och EU-nivå och säkerställer att beslut av gränsöverskridande relevans och EU-relevans fattas på rätt nivå. Därför kommer kommissionen att lägga fram en **vitbok om en djupare integration av elmarknaden** senast i början av 2026.

Dessutom måste de **nationella energi- och klimatplanerna** utvecklas till strategiska investeringsplaner som främjar förutsägbara investeringar, konsumentförtroende, innovation och marknadstillväxt för ren teknik. Kommissionen kommer att föreslå en översyn av styrningsförordningen för att förenkla, stärka och modernisera **styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder**⁸⁴ för att förbereda Europa för den energi- och klimatpolitiska ramen för perioden efter 2030. Dessutom skulle regionala initiativ som samarbetsinitiativet för energi och ren teknik i Medelhavsområdet kunna spela en roll när det gäller att stödja tillverkning av ren teknik.

Energipriserna kan variera avsevärt mellan medlemsstaterna. För att öka samordningen inom energiunionen och stärka styrningen av elsystemet kommer kommissionen att inrätta en **arbetsgrupp för energiunionen**. Arbetsgruppen, som kommer att bestå av företrädare på hög nivå från kommissionen, berörda EU-organ, medlemsstaterna och berörda parter efter behov, kommer att granska och identifiera tekniska eller regleringsmässiga justeringar och regelbundet rapportera till kommissionens ordförande, Europeiska rådet, rådet (energi) och Europaparlamentet.

För att stödja detta arbete kommer kommissionen att **fokusera mer på att bedöma konsekvenserna av relevanta initiativ för överkomliga energipriser för hushåll och företag**. Resultatet av de relevanta analyserna – om möjligt i samarbete med externa experter – kommer på lämpligt sätt att återspeglas i konsekvensbedömningar av nya lagstiftningsinitiativ och översyner av befintlig lagstiftning. Det kommer att utgöra ett komplement till den information som kommissionen regelbundet offentliggör om konsekvenserna av sina initiativ i form av olika rapporter, till exempel rapporten om tillståndet i energiunionen⁸⁵ och rapporterna om energipriser och energikostnader⁸⁶.

Vad	En fullbordad energiunion
Hur	Kommissionen kommer att göra följande: <ul style="list-style-type: none"> - Inrätta en arbetsgrupp för energiunionen. - Offentliggöra en vitbok om en djupare integration av elmarknaden. - Se över förordningen om styrningen av energiunionen. - Lägga fram en investeringsstrategi för ren energi, ett uppdaterat vägledande program om kärnenergi och en fusionsstrategi. - Lägga fram en handlingsplan för elektrifiering, en strategisk färdplan för digitalisering och AI för energisektorn och en strategi för uppvärmning och kylning.
När	2025 : Arbetsgruppen för energiunionen, investeringsstrategin för ren energi och det vägledande programmet om kärnenergi. Övriga initiativ i mitten av 2027 .
Inverkan	Djupare integration av elmarknaden genom att inleda en dialog om marknadens

⁸⁴ [Förordning \(EU\) 2018/1999 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder](#).

⁸⁵ Till exempel [rapporten om tillståndet i energiunionen 2024](#) (COM(2024) 404 final).

⁸⁶ [Energipriser och energikostnader i Europa – Europeiska kommissionen](#).

framtida utveckling och **inrätta en arbetsgrupp för energiunionen.**

Förhindra kraftigt ökade systemkostnader på upp till 103 miljarder euro till 2040 om inga åtgärder vidtas⁸⁷.

Öka investeringarna och minska kostnaderna genom att minska riskerna för kapital, dvs. minska de potentiella riskerna i samband med investeringar, minska den administrativa bördan för planering och rapportering och förbättra medlemstaternas samordning vid utformningen av politiken, vilket säkerställer investeringssäkerhet till 2040 och **gör de nationella energi- och klimatplanerna till verkliga investeringsplaner.**

Påskynda elektrifieringen med 40 % till 2030⁸⁸ genom att utnyttja flexibiliteten från elektrifieringen av uppvärmnings-, transport- och vätgassektorerna, vilket kan ge årliga **kostnadsbesparingar för energisystemet på 32 miljarder euro 2030⁸⁹.** Enbart dubbelriktad laddning av elfordon skulle kunna spara **9,7 miljarder euro⁹⁰.**

Effektivisera uppvärmning och kylning genom att öka användningen av värmeåtervinning, värmeåteranvändning och värmepumpar. Ökad återvinning av spillvärme i industriella processer och energitjänster kan förbättra systemeffektiviteten och minska kostnaderna. En mer utbredd **användning av värmepumpar** och **ökad energieffektivitet i hushållen skulle kunna minska importutgifterna för fossila bränslen med 60 miljarder euro** fram till 2030, samtidigt som efterfrågan på andra energibärare minskar och priserna stabiliseras.

Utnyttja digitaliseringen för att minska energisektorns kostnader⁹¹, öka effektiviteten med beräknade besparingar på 5 % på drift och underhåll, 5 % på elproduktion och 5 % på nätförluster⁹².

Pelare III: Locka till sig investeringar och säkerställa resultat

En verklig energiunion som bygger på inhemsk ren och överkomlig energi för alla europeiska konsumenter kräver betydande investeringar under det kommande årtiondet och en robust styrning. Det krävs ett starkt politiskt ledarskap och åtagande och ett inkluderande engagemang från alla aktörer i energivärdekedjan för att snabbt kunna genomföra denna handlingsplan tillsammans.

Åtgärd 6: Upprätta ett trepartsavtal om överkomliga energipriser för Europas industri

En tilltagande osäkerhet på marknaden kan innebära stora utmaningar för projektutvecklare och kan försena eller avskräcka från investeringar. För att motverka detta kan regeringar, energiproducenter och energianvändande industrier tillsammans skapa ett gynnsamt investeringsklimat för ett överkomligt och hållbart energisystem och en konkurrenskraftig

⁸⁷ [Redispatch and Congestion Management](#), gemensamma forskningscentrumet, maj 2024.

⁸⁸ 2024 stod el för omkring 23 % av EU:s slutliga energianvändning. Uppgiften 32–33 % till 2030 bygger på modellering av energisystem med hjälp av PRIMES och POTEnCIA. Den slutliga energianvändning som används för att komma fram till detta intervall motsvarar Eurostats definitioner (*nrg_ind_fecf*), dvs. inklusive industri, transport, hushåll, tjänster, jordbruk och omgivningsvärme från värmepumpar, men exklusive internationell luftfart och sjöbunkring.

⁸⁹ [Mission Solar 2040: Europe's Flexibility Revolution](#), SolarPower Europe, juni 2024.

⁹⁰ [Potential of a full EV-power-system-integration in Europe](#), T&E, genomförd av Fraunhofer ISE och ISI, oktober 2024.

⁹¹ [Implications of digitalisation on future electricity market design](#), Oxford Institute for Energy Studies, april 2023.

⁹² [Strategic analysis and development plan design on digital transformation in the energy industry](#), Liu och Lu, 2021.

industrisektor, och samtidigt säkerställa att arbetstillfällen av hög kvalitet bibehålls och skapas, vilket betonas i Antwerpenförklaringen.

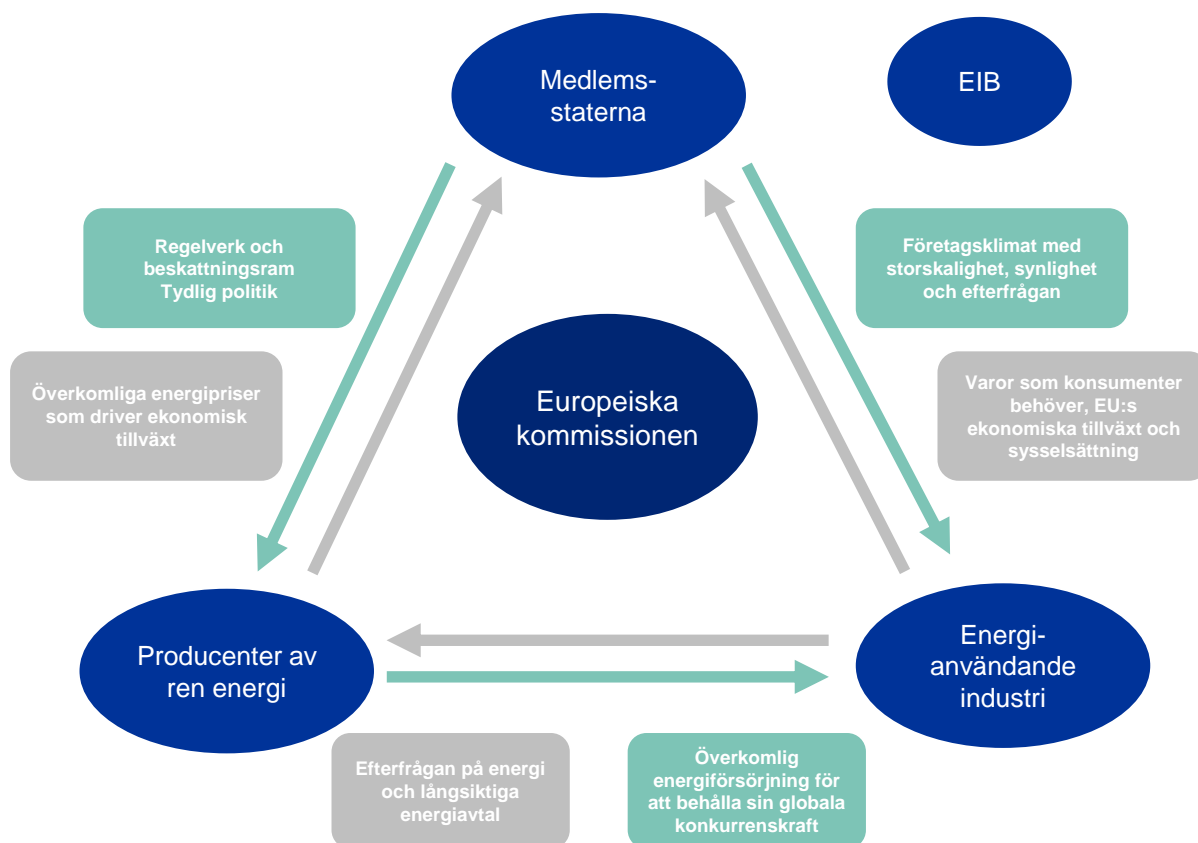
- ❖ **Producenter av ren energi behöver storskalighet och en trygg efterfrågan** för att säkerställa långsiktig planering, vilket hjälper till att minska riskerna för investerare och projektkostnaderna. Denna trygghet skulle också gynna **tillverkare i leveranskedjan**, till exempel tillverkare av understationer eller kablar till nätprojekt, och göra att de kan investera i ny tillverkningskapacitet i Europa och erbjuda lägre priser. Detta skulle till exempel ge storskaliga utvecklare av solenergiprojekt eller havsbaserade vindkraftsprojekt möjlighet att säkra leveranskedjor och köpa till lägre kostnader.
- ❖ **Energiintensiva industrier**, och i synnerhet **energiintensiva industrier**, **behöver en trygghet kring energiförsörjning och energipriser** för att kunna planera sin produktion och fatta investeringsbeslut som är avgörande för deras omställning. Stålindustrin behöver till exempel långsiktig trygghet kring elförsörjning och priser för att investera i elektrifiering av produktionsprocesser. I gengäld kan den energiintensiva industrin ge energiproducenterna säkerhet genom långsiktiga köpeavtal.
- ❖ **EU och medlemsstaternas regeringar kan minska riskerna genom stabila regelverk och åtgärder för att underlätta investeringar**. Denna **förutsägbarhet** för projektutvecklare och leveranskedjor bidrar till att minska riskerna i samband med investeringar och sänka kostnaderna för företag och hushåll. Detta skulle till exempel kunna åstadkommas **genom att åta sig en långsiktig, tillförlitlig och detaljerad tidsplan för auktioner** för projekt för ren energi och genom att förlita sig på en **stödande utformning av anbuds förfaranden** som återspeglar **principerna** i förordningen om nettonollindustrin **om resiliens, säkerhet och hållbarhet**.

I detta avseende har erfarenheterna av vindkraftsstadgan⁹³ och solenergi stadgan⁹⁴ visat mervärdet av att sammanföra institutionella och ekonomiska aktörer för att ta avgörande steg i uppbyggnaden av en konkurrenskraftig värdekedja inom viktiga sektorer av omställningen till ren energi.

På grundval av dessa erfarenheter **kan ett bredare trepartsavtal om överkomliga energipriser sammanföra dessa åtaganden** och skapa ett investeringsklimat som stöder en kostnadseffektiv energiproduktion, tillförlitlig energiförsörjning och långsiktig ekonomisk tillväxt för alla berörda parter.

⁹³ [EU-stadgan för vindkraft.](#)

⁹⁴ [EU-stadgan för solenergi.](#)

Figur 4. Ett trepartsavtal om överkomliga energipriser för Europas industri

Vad	Ett trepartsavtal om överkomliga energipriser mellan den offentliga sektorn, inklusive finansinstitut, utvecklare av ren energi och energianvändande industrier.
Hur	<p>Ett brett trepartsavtal kommer att</p> <ul style="list-style-type: none"> - skapa förutsägbarhet och storskalighet för energiproducenter, som kommer att ha en säker köpare av sin produktion, och för energiköpare, som kan dra nytta av en stabil energiförsörjning till ett överkomligt pris, - stödja sektorns affärsmodeller tack vare stöd från kommissionen, EIB och medlemsstaterna som kommer att göra det möjligt för dem att minska riskerna i samband med investeringar och växa. <p>Detta skulle inbegripa sektorsspecifika avtal för vissa sektorer (t.ex. vätgas, syntetiska bränslen, batterier, havsbaserad vindkraft, solenergi och nät).</p>
När	2025
Inverkan	Ökad insyn, synlighet och säkerhet för producenter och energianvändande industrier, stöd till investeringsbeslut och sänkta kostnader och energipriser.

Pelare IV: Vara förberedda inför potentiella energikriser

Den senaste energikrisen, som är den allvarligaste Europa hittills har gått igenom, visade vikten av samordning på EU-nivå för att hantera pristoppar på den inre marknaden. För att öka motståndskraften inför eventuella framtida energikriser behöver medlemsstaterna verktyg för att kunna agera effektivt och en starkare ram för försörjningstrygghet som införlivar lärdomarna från de senaste händelserna.

Åtgärd 7: Garantera försörjningstrygghet för prisstabilitet

En stabil energiförsörjning är avgörande för att skapa ekonomisk resiliens, säkerställa en fortsatt tillgång till överkomlig energi och undvika extrem prisvolatilitet. Avbrott i energiförsörjningen till följd av geopolitiska spänningar, cyberattacker, avsiktliga attacker eller extrema väderhändelser hotar tillgången till överkomliga priser. Ett nytt regelverk är nödvändigt för att göra EU:s energisystem mer motståndskraftigt och begränsa volatiliteten i energipriserna.

Vad	Bidra till prisstabilitet genom en ram för energitrygghet som tar hänsyn till lärdomarna från energikrisen
Hur	Kommissionen kommer att lägga fram ett lagstiftningsförslag om en översyn av EU:s nuvarande regelverk för energitrygghet
När	Början av 2026
Inverkan	Bättre tillgång till energi vid alla tidpunkter och bättre beredskap under perioder av begränsad tillgång kan bidra till att minska prisvolatiliteten och sänka priserna.

Åtgärd 8: Öka beredskapen för priskriser

Eldirektivet och gasdirektivet innehåller bestämmelser som gör det möjligt för rådet att efter förslag från kommissionen tillkännage att en priskris föreligger när vissa exceptionella krisvillkor är uppfyllda. I dessa situationer har en minskning av efterfrågan under vissa tider stor betydelse för att mildra effekterna av energikriser. Även när en kris inte föreligger kan **system för att minska efterfrågetoppar, varigenom konsumenterna får betalt av sin leverantör för att minska förbrukningen under vissa tider**, utformas och aktiveras redan i dag. Erfarenheterna i flera medlemsstater visar att konsumenterna under exceptionella perioder av systemstress och höga priser är villiga att frivilligt minska efterfrågan.

Vad	Undvika pristoppar under energikriser
Hur	Kommissionens vägledning till medlemsstaterna om utveckling och genomförande av system för att minska efterfrågetoppar genom att införa ersättningsincitament för konsumenter. Systemansvariga för överföringssystem ska införa och aktivera åtgärder för att minska efterfrågan på energi vid höglast och förflytta efterfrågan till en senare tidpunkt.
När	Pågår och ska användas under pristoppar/perioder av systemstress.
Inverkan	Lägre priser under perioder med hög efterfrågan på energi, vilket leder till minskad prisvolatilitet och lägre energiräkningar.

För det andra krävs, i fall där **flaskhalsar i nätet** eller överbelastning allvarligt hindrar energiflödena, ett nära samarbete med systemansvariga för överföringssystem och nationella tillsynsmyndigheter för att **tillfälligt öka den tillgängliga gränsöverskridande sammanlänkningskapaciteten i vissa situationer** (t.ex. den regionala priskrisen i Sydösteuropa 2024), för att säkerställa att energin når de hårdast drabbade områdena. **Avbrott för underhåll måste samordnas ordentligt** inom den inre energimarknaden för att undvika att sådana avbrott får onödiga konsekvenser i angränsande medlemsstater.

Vad	Öka den gränsöverskridande tillgången till billig el
Hur	Samarbeta med systemansvariga för överföringssystem och nationella tillsynsmyndigheter för att säkerställa tillfälliga öknings av tillgänglig gränsöverskridande kapacitet i vissa situationer och ordentlig samordning och planering av avbrott för underhåll över gränserna för att undvika begränsningar i

	elflödet.
När	Vid behov, t.ex. vid vissa regionala priskriser.
Inverkan	Säkerställa att den gränsöverskridande handeln med el maximeras i krissituationer för att mildra lokala pristoppar på vissa marknader.

Slutligen förväntas naturgas förbli den sammantaget viktigaste pridfaktorn för el i EU under de kommande åren. Kommissionen är därför beredd att stödja medlemsstaterna när de utformar statliga stödåtgärder för att ge dem förutsättningar att hantera extrema pristoppar och exceptionella priser och frikoppla omvandlingen av höga gaspriser till elpriser, baserat på beprövade modeller i nödsituationer.

5. SLUTSATSER OCH FORTSATT ARBETE

I handlingsplanen för överkomliga energipriser fastställs åtta konkreta kortsiktiga åtgärder för att **skapa en verklig energiunion för konkurrenskraft, överkomliga priser, säkerhet och hållbarhet**. Alla aktörer kommer att behöva delta i genomförandet av denna omdanande handlingsplan: i) EU:s samordning med Europaparlamentets och rådets stöd för att säkerställa en effektiv och pragmatisk rättslig ram, ii) medlemsstaternas nära samarbete för att genomföra åtgärderna på fältet och säkerställa att planens fulla potential förverkligas för invånarna, iii) ett aktivt deltagande av berörda parter: vår industri och våra företag, våra arbetstagare, våra innovatörer och våra invånare, och iv) deltagande på högsta politiska nivå genom en arbetsgrupp för energiunionen.

Kommissionen kommer att genomföra, övervaka och rapportera om framstegen i arbetet med att genomföra handlingsplanen i framtida **rapporter om tillståndet i energiunionen**. Kommissionen kommer regelbundet att informera Europaparlamentet och ministerrådet (energi) om de framsteg som görs och diskutera effekterna.

De utmaningar vi står inför är betydande. Men det är också våra styrkor. Tillsammans har vi byggt motståndskraftiga nät och det mest integrerade energinätet i världen. Vi har främjat en stark tillverkningsbas, högkvalificerad arbetskraft, avancerad teknik och ett starkt regelverk. Vi har hållit fast vid och gått vidare på vår väg mot att fasa ut fossila bränslen. Vi har frikopplat vår ekonomiska tillväxt från våra koldioxidutsläpp och visat ledarskap i den globala energiomställningen. **Dessa styrkor gör att vi kan ta itu med de utmaningar som Europa för närvarande står inför.**

Det finns tydliga skäl att ta itu med dessa utmaningar. Energi är grunden för vår ekonomi och vårt samhälle. Den utgör en liten bråkdel av våra BNP-utgifter^{95,96}, men den driver hela ekonomin. Den driver de tåg som transporterar oss, värmer de hus vi bor i och aktiverar de maskiner som tillverkar de varor vi använder varje dag. Den är också en av grundvalarna för vårt EU, från en tid då kol och stål var hörnstenarna i återuppbyggnaden av Europa – den har sedan dess främjat tillväxten i vår ekonomi och förbättrat européernas vardag.

⁹⁵ EU-ländernas energiutgifter utgör endast 1,1 % av våra BNP-utgifter.

(https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_economic_affairs).

⁹⁶ I genomsnitt utgjorde bruttoimporten av fossila bränslen under 2000–2021 omkring 20 % av den totala varuimporten, vilket motsvarar 2,8 % av EU:s BNP (baserat på Eurostats handelsuppgifter för KN-nummer 27). [Impact Assessment report accompanying the Commission Communication on Europe's 2040 climate target](#) (SWD(2024) 63 final, del 3/5) (inte översatt till svenska).

Energiproduktionen och integreringen av våra energimarknader har alltid varit grundläggande för **Europas enighet**. Från Europeiska kol- och stålgemenskapen till utvecklingen av energiunionen har energi varit **avgörande för vår ekonomiska stabilitet** och en **drivkraft för EU-integration**. Med vägledning av **konkurrenskraftskompassen** och stöd till **given för en ren industri** kommer vi med denna **handlingsplan för överkomliga energipriser** att kunna bygga vidare på våra styrkor och därmed tillvarata det **verkliga värdet av vår energiunion** och bekräfta EU:s åtagande om en inkluderande energiomställning **där inga individer eller samhällen lämnas utanför**.

BILAGA I: SAMMANFATTNING AV ÅTGÄRDER OCH TIDSFRISTER

Vad	När	Av vem
Pelare I: Sänka energikostnaderna		
Åtgärd 1: Göra elräkningarna mer överkomliga		
Effektivare nätavgifter för att minska kostnaderna för energisystemet	Andra kvartalet 2025	Kommissionen, medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna
Lägre elbeskattning och borttagande av icke-energirelaterade kostnadskomponenter från fakturorna	Från antagandet Fjärde kvartalet 2025 (rekommendation)	Medlemsstaterna med stöd av kommissionen
Se till att konsumenterna kan byta till billigare energileverantörer och samtidigt ta itu med energifattigdomen	Tredje kvartalet 2025	Kommissionen, medlemsstaterna och de nationella tillsynsmyndigheterna
Åtgärd 2: Sänka kostnaderna för elförsörjningen		
Frikoppla slutkundernas elräkningar från höga och volatila gaspriser	Andra kvartalet 2025 (EIB) och fjärde kvartalet 2025 (vägledning om differenskontrakt)	Kommissionen, EIB och medlemsstaterna
Kortare tillståndsförfaranden för en snabbare energiomställning	Från antagandet och under hela 2025 och 2026	Kommissionen, medlemsstaterna och nationella behöriga myndigheter
Påskynda utbyggnaden, moderniseringen och digitaliseringen av näten	Första kvartalet 2026	Kommissionen, medlemsstaterna och systemansvariga för överföringssystem
Öka systemflexibiliteten genom att införa lagring och efterfrågefleksibilitet	Från antagandet Andra	Kommissionen och medlemsstaterna

	kvartalet 2025 (ram för statligt stöd) Första kvartalet 2026 (nya regler för efterfrågefleksibilitet)	
Vägledning om främjande av ersättning för flexibilitet i slutkundsavtal	Fjärde kvartalet 2025	Kommissionen och medlemsstaterna
Åtgärd 3: Förbättra gasmarknaderna för rimliga energipriser		
Säkerställa rättvis konkurrens på gasmarknaderna	Fjärde kvartalet 2025	Kommissionen, medlemsstaterna, Acer, Esma och nationella tillsynsmyndigheter
Utnyttja EU:s köpkraft för att få bättre villkor för importerad naturgas	Första eller andra kvartalet 2025	Kommissionen tillsammans med internationella partner
Åtgärd 4: Spara energi genom energieffektivitet		
En europeisk marknad för energieffektivitet	Tredje eller fjärde kvartalet 2025	Kommissionen, EIB, finansinstitut och industrier inom energieffektivitet
Ge konsumenterna tillgång till effektivare apparater och produkter med längre livslängd	Från antagandet	Kommissionen, medlemsstaterna och nationella marknadskontroll- och tullmyndigheter
Pelare II: Bygga en verklig energiunion		
Åtgärd 5: Fullborda energiunionen		
Inrätta en arbetsgrupp för energiunionen	2025	Kommissionen, medlemsstaterna, relevanta EU-organ och experter
Ta itu med investeringsgapet och mobilisera privat kapital	Andra kvartalet 2025	Kommissionen, EIB och InvestEU
Bygga upp en mer integrerad energimarknad	2026 till mitten av 2027	Kommissionen, medlemsstaterna, Europaparlamentet och berörda parter
Skapa investerings säkerhet och ett förenklat styrningssystem för en stark energiunion		Kommissionen
Öka elektrifieringen		Kommissionen och medlemsstaterna
Öka digitaliseringen och användningen av AI inom energisektorn		Kommissionen
Fasa ut fossila bränslen och integrera uppvärmnings- och kylningssektorn för att möjliggöra ersättning med gas		Kommissionen och medlemsstaterna

Pelare III: Locka till sig investeringar och säkerställa resultat		
Åtgärd 6: Upprätta ett trepartsavtal om överkomliga energipriser för Europas industri		
Ett trepartsavtal om överkomliga energipriser	2025	Kommissionen, medlemsstaterna, EIB, energiproducenter och energiindustrin
Pelare IV: Vara förberedda inför potentiella energikriser		
Åtgärd 7: Garantera försörjningstrygghet för prisstabilitet		
Bidra till prisstabilitet genom en ändamålsenlig ram för energitrygghet	Början av 2026	Kommissionen
Åtgärd 8: Öka beredskapen för priskriser		
Undvika pristoppar under energikriser	Under energikriser	Kommissionen, medlemsstaterna och systemansvariga för överföringssystem
Öka den gränsöverskridande tillgången till överkomlig el	Under energikriser	Kommissionen, nationella tillsynsmyndigheter och systemansvariga för överföringssystem